

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอน
 แบบซินติเคทกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

ปริญญานิพนธ์

ของ

ไพโรจน์ การามาศ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

- 1 ก.พ. 2526

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญากการศึกษามหาบัณฑิต

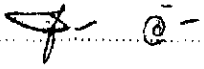
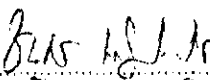
กันยายน 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

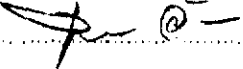
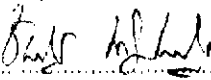
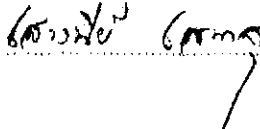
150488

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์พิจารณาปัญหานี้จนบัดนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

 @- ประธาน
 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 @- ประธาน
 กรรมการ
 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ครูเนตร อัครสวัสดิ์ และอาจารย์ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้แนวคิดในการวิจัยและคำปรึกษาทางสถิติ อีกทั้ง อาจารย์ กร.เสาวนีย์ เสนาสุ ที่กรุณาช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กร.วิชัย กิสสระ รองศาสตราจารย์ กร.วิจิตร สีนสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กร.ทองอินทร์ วงษ์โสธร และศาสตราจารย์ กร.กมล สมวิเชียร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในทางต่าง ๆ เสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่ คณะครูอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียน สองพี่น้องวิทยา ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณ อาจารย์มณี เป็นสุข อาจารย์ปรีณ อยู่ดี อาจารย์พินิจ คำหับทิม อาจารย์สันติ ชนวรรณ อาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ อาจารย์อุกฤษ พัทธราภา และขอขอบคุณ คุณบุษยศาสตร์ นันทราช คุณชวชัยไชย แสงจักร คุณเสนาะ รัตนปัญญา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ก็ด้วยดี

ผู้วิจัยขอเทิดทูนและรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ตลอดจนพระคุณครูอาจารย์ ที่วางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ไพโรจน์ การามาต

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	5
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	5
	ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินคิเคท	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสังคมศึกษา	17
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ	19
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย	32
3	วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	38
	กลุ่มประชากร	38
	กลุ่มตัวอย่าง	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	39
	แบบแผนการวิจัย	44
	วิธีดำเนินการทดลอง	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

4 การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การเปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมก่อนการเรียน	50
การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการเรียน	51
การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน	51
การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน	52
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	53
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	53
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
สรุปผลการทดลอง	55
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะทั่วไป	57
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	58
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	67

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการวิจัย	44
2	การเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมก่อนการ เรียน	50
3	การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการ เรียน	51
4	การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการ เรียน	51
5	การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการ เรียน	52

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจัดตั้งการเรียนแบบซินทิเคท	14
2 แสดงลักษณะและขั้นตอนในการสอนแบบซินทิเคท	16
3 องค์ประกอบของเจตคติ	22

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งสำหรับความเจริญของสังคมและประเทศชาติ ในปัจจุบันนี้สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วิทยาการและเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวิทยาการ จึงได้ประกาศใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 สารสำคัญของหลักสูตรใหม่นี้มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น (วิริยยุทธ วิเชียรโชติ 2521 : 3) ฉะนั้นกระบวนการเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

การสอนที่ผ่านมามุ่งให้จำเนื้อหามากกว่าสอนให้เกิดความเข้าใจ ครูส่วนมากยังเน้นการสอนแบบบรรยายและนำสื่อการสอนมาใช้น้อยมาก จะเห็นได้จากการวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 66 - 67) ที่ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนวิชาสังคมศึกษาพบว่า ครูใช้เวลาพูดร้อยละ 48 ส่วนนักเรียนใช้เวลาพูดเพียงร้อยละ 19 ครูใช้อัติพจน์ทางตรงมากกว่าอัติพจน์ทางอ้อม ครูที่มีวุฒิต่างกันมีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่ยึดการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และสอนด้วยการบรรยายหรืออธิบาย บทเรียนมากกว่าจะใช้วิธีอื่น ครูเป็นผู้แสดงหรือบอกเนื้อหาให้ทบทวน วิธีสอนไม่เร้าให้นักเรียนสนใจบทเรียนเท่าที่ควร ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการกระทำ และรับผิดชอบในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนของตนเองทั้ง ๆ ที่ความรู้ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เนื้อหาวิชาที่ยึดแบบเรียนไม่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน การวัดผลไม่ได้มีส่วนในการปรับปรุงเนื้อหา วิธีสอนและจุดมุ่งหมายให้ดีขึ้น การเรียนการสอนจึงกล่าวได้ว่าให้ผลเมืองขาดคุณลักษณะที่สำคัญ

ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2521 : 64)

วิธีการพัฒนาสังคมใด ๆ ให้เป็นสังคมประชาธิปไตย ฟรีเซีย (Prigzia
1974 : 3) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาสังคมให้เป็นประชาธิปไตยต้องใช้เวลานาน
แม้ในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่บทของประชาธิปไตย ต้องใช้เวลานานร้อยปีในการพัฒนา
ประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยเริ่มปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่
ประชาชนเป็นประการแรก ซึ่งความเห็นนี้สอดคล้องกับความเห็นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ปราโมช (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช 2516 : 3) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสังคมไทย
ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพของคนไทยไปควบ
เพราะคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว ขอให้มิวัชรธรรมานุรักษ์ บับ เลือกตั้ง
ครั้งแล้วครั้งเล่าประเทศไทยก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้

การพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยในสังคมไทยนี้ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ
รอสส์ ฟรีเซีย (ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ รอสส์ ฟรีเซีย 2517 : 136) ได้
สรุปแนวคิดไว้ว่า ควรอบรมเด็กในบ้านและโรงเรียนให้เด็กรู้จักแสดงความคิดเห็น
รู้จักฟังความคิดเห็นของคนอื่น และทำนองเดียวกันนี้ คิกสัน (Dixon. 1976 :
282) และเรื่องนี้ วิทท์ (Witte. 1963 : 16) ก็มีความเห็นสอดคล้องว่า
รากฐานของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น เกิดจากระบบโรงเรียนเพราะโรงเรียนมี
อิทธิพลต่อการสร้างเจตคติ บุคลิกภาพและค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก
โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสังคมศึกษามีบทบาทในการปลูกฝังเจตคติต่อบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย และเรื่องนี้ กิพเพต์ ศศิธร (นิพนธ์ ศศิธร 2522 : 3) ได้ให้
ความเห็นไว้ว่า "การศึกษาระดับนี้ ยังไม่สอดคล้องกับการสร้างประชาธิปไตย เพียง
แต่เขียนไว้ในหลักสูตรเท่านั้น และหลักสูตรเป็นการสร้างวิญญาน วิธีการเรียน
การสอนสร้างอุปนิสัย ถ้าเราจะเอาวิญญานประชาธิปไตย และอุปนิสัยประชาธิปไตย
เราก็ต้องเริ่มจากการศึกษาที่ถูกต้อง "

(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2518 : 21 - 22) คือ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่รู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ไม่รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ดังนั้นการเรียนการสอนจึงต้องมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นักเรียนทุกคนจะต้องเรียน มีเวลาเรียน 5 คาบ ต่อสัปดาห์ จุดประสงค์ที่สำคัญของวิชาสังคมศึกษา คือพัฒนาผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมนั้น ๆ เนื้อหาที่จัดไว้ในหลักสูตร เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสังคม การจัดประสบการณ์และการฝึกฝนทักษะ มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม (Social Skill) ทักษะในการเข้ากลุ่มการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนให้มีทักษะของการทำงานร่วมกัน ความเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ทักษะการอภิปรายอย่างมีเหตุผล ทักษะการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยของการทำงานเป็นกลุ่ม ยอมรับมติของหมู่คณะ และมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย ทักษะเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป (สิริวรรณ สุวรรณอาภา 2523 : 68 - 69)

เวสเลย์ และวอนสกี (Wesley and Wronski. 1958 : 58 - 69) ได้ให้ความเห็นว่า บทบาทสำคัญในการสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยควรเป็นหัวใจสำคัญของการสอนสังคมศึกษา ความเห็นนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ แคลท์ซอนิส (Kaltsounis. 1969 : 34 - 35) ที่ว่าหน้าที่โดยตรงของวิชาสังคมศึกษา คือการสร้างเยาวชนในค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ และเพื่อเตรียมโอกาสให้พลเมืองในอนาคต ได้พัฒนาความสามารถและคุณสมบัติที่จำเป็นเพื่อมีส่วนร่วมในค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ และพัฒนาคุณสมบัติอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดี ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กล่าวถึงวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า เป็นวิชาที่จะเสริมสร้างบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบและความสัมพันธ์ อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ในชุมชน ในประเทศ และในประชาคมของโลก ทั้งยังส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 64)

วิธีการพัฒนาสังคมไทย ๆ ให้เป็นสังคมประชาธิปไตย พริตเซีย (Priestia) 1974 : 3) ได้ให้ความเห็นว่าการพัฒนาสังคมให้เป็นประชาธิปไตยต้องใช้เวลาอันยาวนาน แม้ในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่บทของประชาธิปไตย ต้องใช้เวลานานร้อยปีในการพัฒนาประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยเริ่มปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนเป็นประการแรก ซึ่งความเห็นนี้สอดคล้องกับความเห็นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช 2516 : 3) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสังคมไทยไปสู่ระบอบประชาธิปไตยนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพของคนไทยไปควบคู่ เพราะคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว คือให้มีรัฐธรรมนูญฉบับ เลือกตั้ง ครั้งแล้วครั้งเล่าประเทศไทยก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้

การพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยในสังคมไทยนี้ ณรงค์ ลินสวัลท์ และ รอสส์ พริตเซีย (ณรงค์ ลินสวัลท์ และ รอสส์ พริตเซีย 2517 : 136) ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า ควรอบรมเด็กในบ้านและโรงเรียนให้เด็กรู้จักแสดงความคิดเห็น รู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และทำนองเดียวกันนี้ ดิกสัน (Dixon. 1976 : 282) นอกจากนี้ วิทท์ (Witt. 1963 : 16) ก็มีความเห็นสอดคล้องว่า รากฐานของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น เกิดจากระบบโรงเรียนเพราะโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติ บุคลิกภาพและค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาสังคมศึกษามีบทบาทในการปลูกฝังเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย และเรื่องนี้ นิพนธ์ ศศิธร (นิพนธ์ ศศิธร 2522 : 3) ได้ให้ความเห็นว่า "การศึกษาขณะนี้ ยังไม่สอดคล้องกับการสร้างประชาธิปไตย เพียงแต่เขียนไว้ในหลักสูตรเท่านั้น และหลักสูตรเป็นการสร้างวิญญาน วิธีการเรียนการสอนสร้างอุปนิสัย ถ้าเราจะเอาวิญญานประชาธิปไตย และอุปนิสัยประชาธิปไตย เราก็ต้องเริ่มจากการศึกษาที่ถูกต้อง "

วิธีสอนสังคมศึกษาที่จะช่วยผู้เรียนใหม่มีความรู้ ความสามารถ รู้จักคิด แก้ปัญหา ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม และมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดยไตร่ตรองหมายของหลักสูตรใหม่ วิธีหนึ่งคือ การสอนแบบซินดิเคท (Syndicate) ซึ่งวิธีสอนแบบนี้ วิจิตร สิ้นสิริ (วิจิตร สิ้นสิริ 2521 : 5) กล่าวว่า เป็นวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิธีการประชุมปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาเสริมทักษะในการคบหาของสังคม และมีความคิดในเชิงสหวิทยาการ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การเรียนการสอนแบบซินดิเคท (Syndicate) ยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยถือว่าครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทางการเรียนการสอนจะจัดเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 4 - 6 คน ครูจะมอบหมายงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่ม และให้สมาชิกภายในกลุ่มทำงานร่วมกัน งานที่แต่ละกลุ่มรับไปนั้น จะประกอบด้วยกรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาประมาณ 2-4 ปัญหา ครูจะบอกรายชื่อหนังสือที่ผู้เรียนจะค้นคว้าตอบปัญหาค้างกล่าว โดยให้นักเรียนฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามแบบประชาธิปไตยในกลุ่มย่อย ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งกฎเกณฑ์ระเบียบของชั้นเรียนด้วยวิธีทางประชาธิปไตย การสอนแบบนี้เน้นในเรื่อง

1. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
2. ทักษะการใช้ของสังคม
3. คิดในเชิงสหวิทยาการ
4. ฝึกฝนการมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจเพื่อศึกษาว่าวิธีสอนแบบซินดิเคทนี้สามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 หรือไม่อย่างไร และศึกษานักเรียนมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นหรือแตกต่างจากการสอนตามหลักสูตร 2521 หรือไม่อย่างไร ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับการนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการสอนแบบซินดิเคตกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการสอนแบบซินดิเคตกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

ความสำคัญของ การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน และบทบาทของครูสังคมศึกษา จากผู้สอนหน้าชั้นมาเป็นผู้สร้างสภาพการเรียนการสอนโดยเป็นผู้ให้คำแนะนำ อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้จำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะบทเรียนในวิชาสังคมศึกษา ส.306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เรื่องปัญหาในโลกปัจจุบัน
2. กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน
3. ระยะเวลาในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอน กลุ่มละ 22 คาบ คาบละ 50 นาที

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระได้แก่วิธีสอน 2 แบบ คือ

4.1.1 การสอนแบบซินดิเคต

4.1.2 การสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2.2 เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบซินดิเคต (Syndicate) หมายถึง การสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 - 5 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 4 - 6 คน ครูจะมอบงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย กรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาประมาณ 2 - 4 ปัญหา ครูจะมอบหนังสือหรือเอกสาร เพื่อให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มอ่านศึกษาหาคำตอบ สมาชิกแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันทำการศึกษาค้นคว้าและเขียนรายงาน ใหญ่แทนของแต่ละกลุ่มเสนอรายงานกลุ่มของตนต่อครู และกลุ่มอื่น ๆ ครูจะสรุปรายงานของกลุ่มต่าง ๆ และแก้ไขให้สมบูรณ์ตลอดจนจัดให้มีการบรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

2. การสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 หมายถึง การเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามแผนการเรียน คู่มือครู โครงการสอน แบบเรียน วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในเนื้อเรื่อง ตอน ปัญหาในโลกปัจจุบัน ซึ่งการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 นี้ ใช้วิธีการอธิบาย บรรยาย อภิปรายซักถามนักเรียนให้นักเรียนถาม ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือให้นักเรียนทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละช่วงเวลาก็ใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

3. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง บุคลิกภาพของคนแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยที่เรียกว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น ความสามัคคีธรรม ความมีเอกศักดิ์แห่งตน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

4. เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความนึกเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมอันแสดงบุคลิกภาพประชาธิปไตย ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เจตคติดังกล่าวจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของความรู้สึก และความนึกคิดดังนี้

ประเภทที่ 1 เจตคติเชิงนิมาน หรือทางบวก (Positive Attitude) หมายถึง เจตคติที่แสดงออกในลักษณะที่พึงพอใจ สนใจ สนับสนุน ชอบหรือเห็นด้วย ถ้าคนเรามีเจตคติแบบนี้ต่อสิ่งใดแล้วก็จะอยากปฏิบัติเช่นนั้น

ประเภทที่ 2 เจตคติเชิงนิเสธ หรือทางลบ (Negative Attitude) หมายถึง เจตคติที่แสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ หรือไม่เห็นด้วย ถ้าคนเรามีเจตคติแบบนี้ต่ออย่างใดอย่างหนึ่งจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายชิงช้า

ประเภทที่ 3 เจตคติแบบกลาง (Indifferent) ไร้ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับพอใจ หรือไม่พอใจ หรือไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียด

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ชุมการการเรียนการสอนแบบซินทิเคท หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้กรณีตัวอย่าง (Case) บัตรกำหนดงาน และการประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคต
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสังคมศึกษา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
  - 5.2 เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคต

ประวัติความเป็นมาของการสอนแบบซินดิเคต (Syndicate)

การสอนแบบซินดิเคตนี้ แรกเริ่มเป็นวิธีการประชุมของกองทัพบก อังกฤษซึ่งใช้ประมุขนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ในปี พ.ศ. 2489 กลุ่มเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมอังกฤษได้ร่วมกันจัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานในการบริหารงานด้านอุตสาหกรรมของประเทศอังกฤษ ซึ่งเรียกชื่อต่อมาว่าวิทยาลัยบริหารของประเทศอังกฤษ วิทยาลัยแห่งนี้ได้ใช้วิธีการของกองทัพอังกฤษ คือให้ผู้เข้าอบรมประชุมพิจารณาแก้ปัญหาเป็นสำคัญ ในระยะหลัง ๆ การประชุมแบบนี้แพร่หลายมากขึ้นโดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรม (กริช อัมโภชน์ 2520 : 228)

ในประเทศไทยนั้นหน่วยงานที่ริเริ่มการประชุมแบบซินดิเคตอย่างแท้จริงเข้าใจว่าจะเป็นสำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยได้ใช้กับผู้เข้าอบรมของสำนักฝึกอบรม ทำให้ได้ข้อคิดเห็นหลายประการด้วยกัน

สำหรับการสอนแบบซินดิเคตในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นที่หน่วยพัฒนา
คณาจารย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มหนึ่ง
ได้ไปฝึกอบรมเรื่องนี้ที่ประเทศอังกฤษ ในเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2518 เมื่อ
กลับมาแล้วก็นำมาเผยแพร่ และได้รับความนิยมอย่างมาก (ไพฑูริย์ สิ้นสารัตน์
2522 : 163 - 164)

นอกจากนี้ วิจิตร สิ้นสิริ ได้นำการสอนแบบซินดิเคตมาเผยแพร่ที่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กับนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การมัธยมศึกษา และผู้วิจัยได้นำไปทดลองสอนกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียน
มัธยมสาธิตประสานมิตร ได้ผลดีพอสมควรเช่นกัน

ความหมายของการสอนแบบซินดิเคต (Syndicate)

วิจิตร สิ้นสิริ (วิจิตร สิ้นสิริ 2522 : 3) กล่าวว่า การสอนแบบ
ซินดิเคตเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียนประมาณ 30 คน ผู้สอน
หรือ Tutor จะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเรียกว่า **Subgroups** หรือ
Syndicates สมาชิกของกลุ่มย่อยนี้มีประมาณ 4-6 คน ผู้สอนจะมอบหมายงาน
ชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน งานชิ้นหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย กรณีตัวอย่าง
และปัญหา 2 - 4 ปัญหา และจะมีเอกสารอ้างอิงหลายฉบับที่ต้องอ่าน เพื่อประมวล
คำตอบสำหรับปัญหานั้น ๆ หรือผู้สอนอาจแนะนำหนังสือที่ผู้เรียนจะสามารถค้นคว้าได้
อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ ก็ได้ แต่บอกชัดเจนว่าเป็นส่วนใดหรือตอนใดของ
หนังสือดังกล่าว กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะต้องเขียนรายงานรวม (Joint Report)
หนึ่งฉบับ และให้ตัวแทนกลุ่มเสนอรายงานของกลุ่มตนต่อเพื่อนร่วมชั้นและครู แล้วมีการ
บรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายในปัญหาดังกล่าวร่วมกัน

วิธีสอนแบบซินดิเคต มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 - 5 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มมี
สมาชิกประมาณ 4 - 6 คน การแบ่งกลุ่มอาจใช้วิธีการให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความ

สมัครใจ หรือใช้วิธีตัดสินโดยการนับ 1 - 6 ผู้ใดนับเลขใดก็ได้ไปรวมอยู่ในกลุ่มนั้นก็ได้

2. ครูจะมอบหมายงานชิ้นหนึ่งให้แก่แต่ละกลุ่ม และให้สมาชิกภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน งานที่แต่ละกลุ่มรับไปนั้นประกอบด้วย

2.1 กรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาประมาณ 2 - 4 ปัญหา

2.2 เอกสารอ้างอิงที่ให้สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มอ่านเพื่อศึกษาหาคำตอบ
ตอบปัญหาหรือกรณีตัวอย่าง (Case) ที่ให้มาตามข้อ 2.1 เอกสารอ้างอิงนี้อาจมี
หลายฉบับ เมื่อสมาชิกแต่ละคนรับไปแล้วจะต้องอ่านสรุปประเด็นและค้นหาคำตอบออกมาให้
ได้

2.3 ครูอาจจะให้รายชื่อหนังสือหรือเอกสารที่นักเรียนจะสามารถไป
ศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง เพื่อหาคำตอบในหัวข้อที่ให้ไปนั้นก็ได้ แต่จะต้องบังคับบอกลงไป
อย่างแน่ชัดว่าเป็นตอนใด หน้าไหนถึงหน้าไหนของหนังสือเล่มใด และอาจจะไปค้นคว้าหา
อ่านที่ไหนอีกก็ได้ ทั้งนี้เป็นต้น

3. เมื่อผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับปัญหา เอกสารอ้างอิงหรือรายชื่อหนังสือ ฯลฯ
ไปแล้ว สมาชิกของแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันทำการศึกษาค้นคว้าและเขียนเป็นรายงาน
ร่วมกัน (Joint Report) ออกมาอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

4. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอรายงานกลุ่มของตนต่อครูและกลุ่มอื่น ๆ

5. ครูสรุปรายงานของกลุ่มต่าง ๆ รวบรวมและให้คำแนะนำ

6. ครูบรรยายทั้งชั้น เพื่ออภิปรายปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

บทบาทของครูในการสอนแบบชั้นนิเทศ

การสอนแบบชั้นนิเทศนี้จะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่ขึ้น ทวีป อภิสิทธิ์
(ทวีป อภิสิทธิ์ 2522 : 37) กล่าวว่าส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเตรียมงานด้านเอกสาร
การกำหนดกรณีและปัญหา ฯลฯ ที่ครูจะใช้สอน และให้แก่นักเรียนเพื่อทำกิจกรรมและ
ศึกษาค้นคว้าด้วยเหมือนกัน กิจกรรมของครูที่จะต้องจัดเตรียมมีดังนี้

1. จัดเตรียมกรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาที่จะให้นักเรียนศึกษาตอบปัญหา เพื่อหาข้อยุติ กรณีหรือปัญหาค้างกล่าวนี้นี้ควรจะเป็นกรณีหรือปัญหาที่ไม่สามารถจะหาคำตอบได้จากเอกสารเพียงฉบับเดียวจะต้องอาศัยความรู้รอบคอบ (Interdisciplinary Thinking) มาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบออกมาให้ได้

2. จัดเตรียมเอกสารวิชาการ รายชื่อหนังสือไว้ให้เพียงพอที่สมาชิกของกลุ่ม แต่ละกลุ่มจะทำการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ความรู้และแนวคิดอย่างกว้างขวาง ถ้าเป็นกรณีตัวอย่าง (Case) จะต้องให้ความคิดไปโดยทางตรงก็โดยทางอ้อมแก่นักเรียน ถ้าเป็นหนังสือต้องกำหนดหรือบ่งบอกไว้อย่างชัดเจนว่าอยู่ที่ไหน ตอนใด เล่มที่เท่าไร

3. กำหนดเวลาให้แน่นอน โดยแบ่งเวลาดังนี้

3.1 เวลาสำหรับค้นคว้าอภิปรายในกลุ่ม ร้อยละ 60 ของเวลาเต็ม

3.2 เวลาสำหรับแต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้น ร้อยละ 30 ของเวลาเต็ม

3.3 เวลาสำหรับครูสรุป ร้อยละ 10 ของเวลาเต็ม

4. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียนเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรายงานของนักเรียน

5. ครูสรุปทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเป็นการสรุปความรู้ที่นักเรียนควรจะได้รับ

สุดท้าย

กิจกรรมของนักเรียนในการสอนแบบซินคิเคท

1. การแบ่งกลุ่ม อาจใช้วิธีเข้ากลุ่มตามสมัครใจ หรือใช้วิธีสละกันโดยนับ

1 - 6 นักเรียนคนใดนับเลขใดก็ให้ไปรวมอยู่ในกลุ่มนั้นก็ได้

2. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน (ผู้นำ) และเลขานุการ สมาชิกในกลุ่มจะต้องสลับเปลี่ยนกันเป็นประธาน และเลขานุการ

3. ให้ชื่อกลุ่ม อาจใช้ชื่อเป็นหมายเลข 1, 2, 3, ตามลำดับหรือเป็นชื่ออื่น ๆ ก็ได้ เช่น หานตะวัน พุทธชาติ สารภี พระนารายณ์ ตากสิน สุรสิทธิ์ เป็นต้น กริช อัมโภชน (กริช อัมโภชน 2520 : 231) และทศนา ขมมณี (ทศนา ขมมณี 2522 : 63 - 64) กล่าวว่าหน้าที่และลักษณะของประธานที่ดี เลขานุการที่ดีและสมาชิกกลุ่มที่ดี มีดังนี้

3.1 หน้าที่และลักษณะของประธานที่ดี มีดังนี้

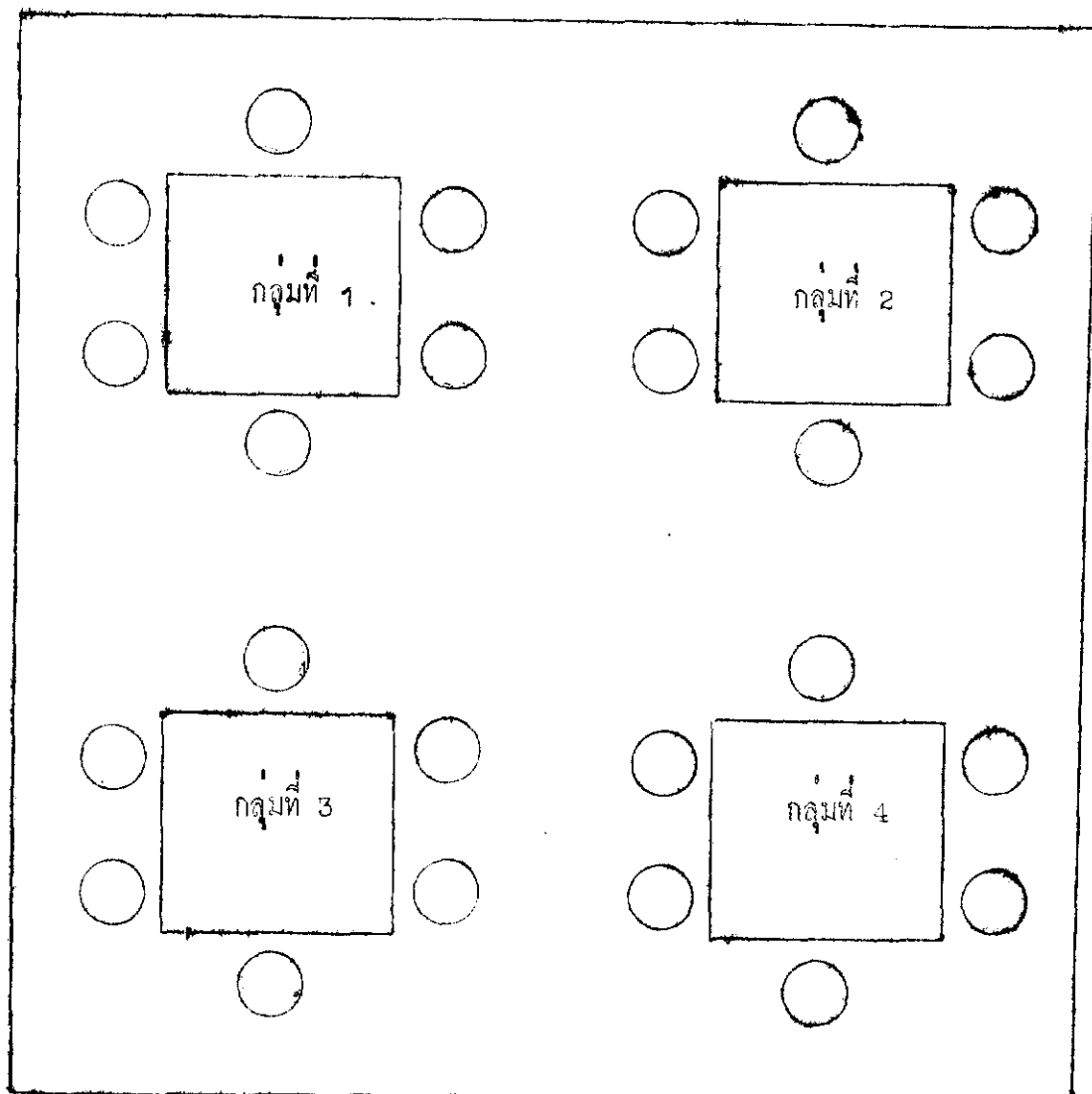
- 3.1.1 เตรียมแผนการประชุมไว้ล่วงหน้าและมีขั้นตอนตามชนิดของการประชุม
- 3.1.2 ควบคุมให้การอภิปรายในกลุ่มอยู่ในขอบเขตหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย
- 3.1.3 พิจารณามอบหมายงานให้สมาชิกของกลุ่มในกรณีที่ต้องกันคว่ำ
อ้างอิงจากเอกสาร หรือการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบพิจารณาในกลุ่ม
- 3.1.4 คอยกระตุ้นให้ทุกคนภายในกลุ่มได้มีโอกาสพูดแสดงความคิดเห็น
อย่างเต็มที่ และคอยจับประเด็นให้ได้ว่าใครพูดอย่างไร
- 3.1.5 คอยระมัดระวังอย่าให้สมาชิกในกลุ่ม คนใดคนหนึ่งผูกขาดการพูด
หรือแสดงความคิดเห็นแต่เพียงผู้เดียว
- 3.1.6 เมื่อมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่ม จะต้องพยายาม
ดำเนินการตกลงกันให้ได้โดยความเห็นชอบของสมาชิกทุกคน
- 3.1.7 มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของกลุ่มให้ดียู่เสมอ
- 3.1.8 ไม่ใช่ข้อผิดพลาดของการ เป็นประธานขึ้นนะหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น
ของกลุ่ม
- 3.1.9 สรุปการอภิปรายในกลุ่ม
- 3.2 หน้าที่และลักษณะของเลขานุการกลุ่มที่ดี
  - 3.2.1 ช่วยประธานกลุ่มในการพิจารณาวางแผนการใช้เวลาให้เหมาะสม
  - 3.2.2 จดบันทึกการอภิปรายข้อคิดเห็นต่าง ๆ เท่าที่สรุปได้จากประธาน
กลุ่ม
  - 3.2.3 รายงานผลการอภิปรายกลุ่มให้ประธานและสมาชิกทราบ
  - 3.2.4 คอยเตือนประธานในกรณีที่ประธานพูดไม่ตรงประเด็น
  - 3.2.5 มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับสมาชิกทุก ๆ คนในกลุ่มได้

3.3 หน้าที่และลักษณะของสมาชิกที่ดี

- 3.3.1 มาทันเวลาประชุม หรือมาก่อนเวลาการประชุมเล็กน้อย
  - 3.3.2 ให้ความร่วมมือ และทำความเข้าใจในปัญหาหรือเรื่องที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง
  - 3.3.3 หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเด็นใด ๆ ในขณะพิจารณาปัญหา จะต้องศึกษาก่อนจากเอกสาร หรือถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เข้าใจกระจ่างแจ้ง
  - 3.3.4 รู้จักมารยาทของการประชุมกลุ่มแต่ละแบบ
  - 3.3.5 เชื่อฟังผู้เป็นประธานการประชุม และสมาชิกทุกคนจะต้องเคารพต่อความคิดเห็น และเหตุผลซึ่งกันและกัน
  - 3.3.6 ตระหนักถึงผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
  - 3.3.7 หากมีการขัดแย้งสมาชิกที่ดีจะต้องรู้จักประนีประนอมความคิดเห็นไว้ด้วยตนเอง
  - 3.3.8 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับกลุ่ม
4. ผู้แทนของกลุ่มรับกรณีตัวอย่าง หรือปัญหาที่จะศึกษากันแล้วหาคำตอบจากเอกสาร และหนังสือจากห้องสมุดหรือจากประสบการณ์ที่นักเรียนมีอยู่
  5. สมาชิกในกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในแต่ละปัญหาที่กำหนดให้ ต่อจากนั้นเลขานุการเขียนรายงานของกลุ่ม

การจัดทำหนังสือสอนแบบจินตคณิต

การจัดทำหนังสือจะมีผลยิ่งต่อการเรียนแบบจินตคณิต เพราะจะทำให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไพศาล พลวัน (ไพศาล พลวัน 2521 : 254) และกริช อัมโภชน์ (กริช อัมโภชน์ 2521 : 234) ได้เสนอแนะในการจัดทำนี้ว่าเป็นดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงการจัดที่นั่งการเรียนแบบซินติเคม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนแบบซินคิเทท

ทวีป อภิสิต (ทวีป อภิสิต 2522 : 37) กล่าวว่าประโยชน์จากการเรียนการสอนแบบซินคิเททสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนรู้จักร่วมมือแสดงความคิดเห็น

2. เป็นการฝึกนักเรียนให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ

3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย

4. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้แหล่งวิชาให้เกิดประโยชน์ เช่น ทักษะในการใช้ห้องสมุด

5. ฝึกให้เป็นคนรู้จักแก้ปัญหาให้รู้เรียนมีความคิดกว้างขวางในเชิงสหวิทยาการ

6. ส่งเสริมการคิดแบบเป็นกระบวนการ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดในเชิงวิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้งตามวิธีการของการวิจัย

7. นักเรียนไม่เบื่อหน่ายเพราะมีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง

8. ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น และยังช่วยให้ครูลดเวลาพักในขณะสอนอีกด้วย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการประยุกต์ในวิชาสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (นิมมล ทศวัฒน์ 2522 : 6) สังคมศึกษาเป็นการรวมของหลายวิชาจึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์โดยตรง เช่น มนุษยวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ฯลฯ จากแขนงวิชาดังกล่าวที่เลือกเอามาให้นักเรียนเพื่อ让他เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งหวังว่าจะช่วยสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมและอยู่ได้อย่างเป็นสุขในสังคมของตน (วิจิตร สีนศิริ 2522 : 1)

สมบุรณ์ จิตพงศ์ (สมบุรณ์ จิตพงศ์ 2523 : 7) กล่าวว่าในการเรียนสังคมศึกษาไม่ควรมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในศาสตร์ทางสังคมทุกสาขา เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการเฉพาะสาขาแต่อย่างใด แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับคนเท่านั้น ดังนั้นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้จึงเป็นลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เป็นการบูรณาการ หรือผสมผสานกันในทุกสาขาวิชา ซึ่งครูสอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องนี้ และเน้นการเรียนการสอนในลักษณะที่ทำให้เกิดบูรณาการกันจริง ๆ ไม่ใช่ไปสร้างบุคลิกภาพของความเป็นนักปราชญ์ในเฉพาะสาขาวิชาเช่นแต่ก่อน

เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลง นักการศึกษาจึงเปลี่ยนแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีดำรงชีวิตของผู้เรียนให้มากขึ้น สังคมศึกษาจึงมิใช่วิชาถ่ายทอดเนื้อหาเพียงอย่างเดียว การสอนวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันจึงหันมามุ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับคนอื่น และความสัมพันธ์ระหว่างตัวนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม การสอนและการสร้างความสัมพันธ์นี้ เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ครูและนักเรียนจะต้องปฏิบัติ กระทำฝึกฝน เติบโต และแก้ปัญหาาร่วมกัน นอกจากนี้ การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้บรรลุจุดหมาย จำเป็นจะต้องฝึกทักษะที่สำคัญ ให้แก่นักเรียนคือ (สุนทร สุนันท์ชัย 2514 : 14)

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างราบรื่น เช่น ทักษะในการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การรับผิดชอบหน้าที่ การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Social Studies Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น ทักษะในการรวบรวมข้อมูล การอ่านแผนที่และการรายงานเป็นคน

3. ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผน การเป็นผู้นำ

4. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การคิดวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผลเป็นคน

การประเมินผลวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่จะมุ่งทักษะ เจตคติ และความสามารถเชิงพฤติกรรม ไม่วัดความรู้เพียงอย่างเดียว การประเมินผลวิชาสังคมศึกษานี้ ทำได้หลายวิธี เช่น (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 78)

1. การสังเกต สังเกตพฤติกรรม การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรักษาสาธารณสมบัติ การไม่ดูค้ายในการทำงาน การแสดงออกทางความคิด ความรับผิดชอบและความสำเร็จในการทำงาน

2. การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ การทำแผนที่ แผนที่ ภาพถ่าย การจัดชั้นเรียน การปรับปรุงบริเวณโรงเรียน การรายงาน การตรวจสอบผลงาน และกิจกรรมทุกอย่างในการเรียนวิชาสังคมศึกษา

3. การสัมภาษณ์เมื่อจบเรื่อง หรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ โดยใช้วิธีซักถาม เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ เจตคติ ความคิดเห็น และการประเมินตนเองในกิจกรรมนั้น ๆ

4. การทดสอบข้อเขียน ทดสอบด้วยการตั้งคำถามให้ครอบคลุมสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว ในระยะหนึ่ง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของ นักเรียน

จากสภาพการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงนี้ วิจิตร สิ้นสิริ (วิจิตร สิ้นสิริ 2517 : 95 - 96) ได้สรุปการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ไว้ดังนี้

1. วิชาที่สอนควรต้องร่วมกับผู้ปกครองโดยถือเอาความต้องการของเด็กชายหญิง ในปัจจุบันและอนาคต

2. จุดมุ่งหมาย มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สร้างเจตคติ พัฒนาทักษะและมุ่งให้เกิดความเข้าใจในความรู้ที่จะเป็นประโยชน์จริง ๆ เน้นปัจจุบันและอนาคต โดยใช้ชีวิตเป็น ประทีปนำทางถ่ายทอดวัฒนธรรม

3. วิธีการสอนและอุปกรณ์ ครูและนักเรียนวางแผนร่วมกัน และใช้หนังสืออ้างอิง ประกอบหลาย ๆ เล่ม ขวักกับการจัดประสบการณ์อื่น ๆ เช่น หัตถศึกษา โสตทัศนศึกษา เป็นต้น ถือว่ากลุ่มผู้เรียนมีความสำคัญ โดยมีครูเป็นมัคคุเทศก์ที่เชี่ยวชาญ คอยนำทางการสอน ใช้หลาย ๆ วิธีรวมทั้งการอภิปราย รายงาน เรียนแบบสืบสวนสอบสวน

4. การวัดผล เป็นแบบการวัดชนิดต่าง ๆ รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรม ทดสอบ ทักษะ เจตคติ ให้เด็กมีโอกาสดึงการตัดสินใจ หรือพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

3.1 ความหมายคำว่าเจตคติ

คำว่า "เจตคติ" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "Attitude" มาจาก ภาษาลาตินว่า "Aptus" ซึ่งแปลว่าเหมาะสมหรือเหมาะเจาะ หรือการปรุงแต่ง (Linndzey. and Aronson. 1968 : 60) ปัจจุบันความหมายของเจตคดียังไม่ เป็นที่ยอมรับตรงกันในกลุ่มนักจิตวิทยา หรือกลุ่มที่ทำการศึกษาเรื่อง เจตคติ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1) แต่ละท่านได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้คือ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 214) ให้คำจำกัดความไว้ว่า เจตคติ คือ พฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่แนวความคิดหรือภาวะการณ์ในการ เข้าหาหรือออกห่างเป็นความพร้อมที่จะตอบสนอง ในครั้งต่อ ๆ ไป ในการเอนเอียงไปใน ลักษณะอย่างใดเมื่อพบสิ่งดังกล่าวนั้นซ้ำอีก

ครูซ (Cruze. 1974 : 187) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเรารู้จัก และเจตคติเป็นส่วนหนึ่งของ บุคลิกภาพ

เคโซ สวานนัท (เคโซ สวานนัท 2512 : 28) กล่าวว่า เจตคติ เป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทาง พฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น เจตคติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่จะ ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวในหน้าที่การงาน หรืออาชีพของตน

เจลิยว บุรีภักดิ์ (เจลิยว บุรีภักดิ์ 2517 : 15) กล่าวว่า เจตคติ เป็น องค์ประกอบส่วนหนึ่งของพฤติกรรม ซึ่งมีพฤติกรรมหลายอย่าง เช่น กายกรรม วาจกรรม คานิยม ความเชื่อและความรู้ เป็นต้น เจตคติเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ผูกพันกับพฤติกรรม อย่างอื่น ๆ เจตคติของบุคคลมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1) กล่าวว่า เจตคติ เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่บ่งถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากความหมายของเจตคติที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า เจตคติหมายถึงสภาพของจิตใจ อารมณ์ต่าง ๆ ความรู้สึก ความรัก ความชอบ เห็นด้วย สนับสนุน ไม่เห็นด้วย ไม่สนับสนุน ของมนุษย์ที่มีต่อมนุษย์ด้วยกัน หรือต่อสถานการณ์ หรือต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง เจตคติที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งนั้นสามารถสร้างขึ้นได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้

3.2 การก่อรูปของเจตคติ

อัลพอร์ต (Allport. 1940 : 130) กล่าวว่า การก่อรูปของ เจตคติ เกิดขึ้นได้จากสาเหตุดังต่อไปนี้

3.2.1 การเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของสังคม
แล้วนำเอาสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นมาเป็นรากฐานของเจตคติ

3.2.2 การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง เช่น
เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาดี มักมองโลกในแง่ดี

3.2.3 ประสบการณ์ที่ได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมแรงในคำนี้หรือไม่ดี เช่น
บุคคลที่ทำให้เกลียดมากมีลักษณะอย่างใดก็มักมีเจตคติที่ไม่ดีต่อบุคคลที่มีรูปร่างลักษณะเช่นนั้น
ด้วย

3.2.4 การเลียนแบบ เช่น การที่บุตรเลียนแบบบิดามารดาของตนเมื่อ
บิดามีเจตคติต่อบุคคลหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง เช่นใด บุตรก็มีเจตคติเช่นนั้นด้วย

อนึ่ง ออลพอร์ท (Allport, 1935 : 418) ยังได้กล่าวอีกว่า
การเรียนรู้มีส่วนช่วยอย่างมากในการสร้างเจตคติของเด็ก เพราะเจตคติของเด็กได้มาจาก
ประสบการณ์ต่าง ๆ และเมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้รับความสำเร็จ เจตคติจะค่อย ๆ
ก่อตัวขึ้น

3.3 องค์ประกอบของเจตคติ

องค์ประกอบของเจตคตินั้นมีอยู่ด้วยกัน 3 องค์ประกอบ ดังที่ ประภาเพ็ญ
สุวรรณ กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 3 - 4)

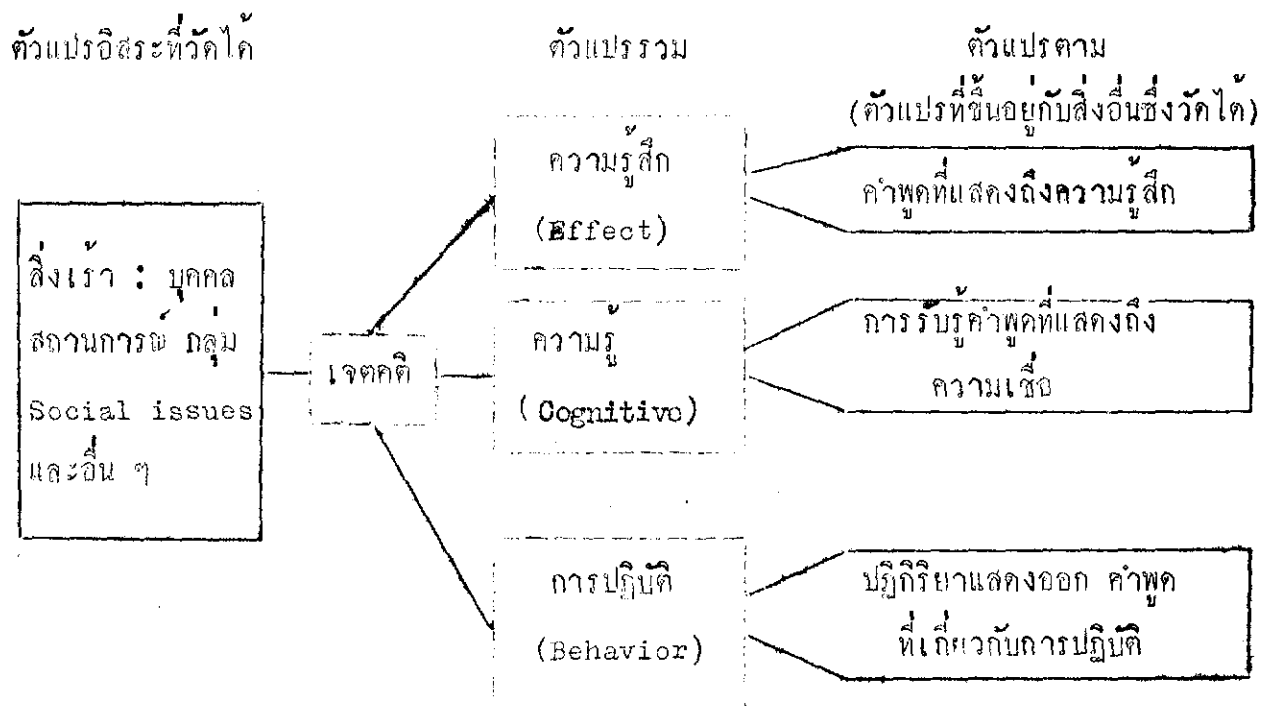
3.3.1 องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component)
ได้แก่ ความคิด ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปใด
รูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

3.3.2 องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component)
เป็นส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้า "ความคิด" อีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคล
มีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกด้านบวก
และมีความรู้สึกในด้านลบ ตามลำดับต่อสิ่งนั้น

3.3.3 องค์ประกอบทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component)
เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมี
ปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ มีความสัมพันธ์กันมาก บางครั้งจะแยกไม่ออก
อย่างเด็ดขาด เช่น ถ้าบุคคลใดเคยประสบอุบัติเหตุรถยนต์มาแล้ว เขาอาจจะมีความรู้สึกละ
คายในรถยนต์ (มีความรู้สึกไม่ดี เมื่อนึกถึงรถยนต์) แต่ขณะเดียวกันเขาอาจจะยอมรับว่า
เขาจำเป็นต้องใช้รถยนต์ในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ซึ่งแสดงว่าเขามีองค์ประกอบทาง
ด้านการปฏิบัติ เป็นไปในทางบวก และมีแนวโน้มที่จะใช้รถยนต์ เพื่อให้มองเห็นอย่างชัดเจน
จะได้บอกในรูปแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบของเจตคติ

(Triandis. 1971 : 3)

3.4 การวัดเจตคติ

วิธีการวัดเจตคติ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2523 : 107) กล่าวไว้ว่า การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติมีหลายวิธี อาทิเช่น แบบการจัดอันดับคุณภาพของ Likert แบบ Semantic Differential ของ ออสกู๊ด (Osgood) และแบบสถานการณ์ เป็นต้น ในเรื่องเดียวกันนี้ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง 2518 : 117) กล่าวว่า วิธีที่จะทราบว่า เจตคติของใครคนใดคนหนึ่งต่อวัตถุ คน สิ่งกับ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นอย่างไรอาจทำได้โดย

1. ใช้แบบสอบถาม
2. สังเกต สัมภาษณ์ และบันทึก
3. ใช้สิ่งกัมมิตี
4. การให้สร้างจินตนาการ

3.5 ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ว่า

3.5.1 ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว

3.5.2 ช่วยให้มีการเข้าใจตนเอง (Self - esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่างซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเขา

3.5.3 ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิริยาโต้ตอบ หรือการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้นส่วนมากจะกระทำในสิ่งซึ่งนำความพอใจมาให้ หรือเป็นการบำเพ็ญรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

3.5.4 ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า เจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

คำว่า "บุคลิกภาพประชาธิปไตย" ได้เป็นนักการศึกษาและนักสังคมศาสตร์หลายท่าน ได้ให้คำนิยามไว้ดังต่อไปนี้

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี 2503 : 5 - 6) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือนำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 การเคารพซึ่งกันและกัน

มิติที่ 2 การแลกเปลี่ยน การประสานงาน และการร่วมมือ

มิติที่ 3 การเสรีภาพในวิธีการแห่งปัญญา

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2516 : 90) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง การมีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเองสูง มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน มีความคิดอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนอนาคต เชื่อในหลักเหตุผล และแก้ปัญหาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2516 : 63 - 64) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว บุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความคิดเห็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจากเหตุผล
2. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย
3. มีความรับผิดชอบ คือพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำลงไป
4. ไม่อคติต่อศาสนาอื่น หรือถูกเหยียดหยามชนชาติอื่น
5. มองโลกในแง่ดี มีศรัทธาและความหวังต่อชีวิต
6. การยอมรับอำนาจต้องมีเหตุผลและความชอบธรรม

พจน์ สะเพียรชัย (พจน์ สะเพียรชัย 2516 : 76) กล่าวว่า บุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยนั้น หมายถึงลักษณะนิสัยของคนที่ยึดมั่นในคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานประชาธิปไตย
 ทั้งนี้คือ มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีความอดทน
 ต่อความขัดแย้ง รู้จักประมาณตน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบรู้ในการแก้ปัญหา
 ยึดมั่นในหลักวิชาการที่เที่ยงและยุติธรรม มีความบริสุทธิ์ในการใช้ปัญญา ตลอดจนยอมรับ
 นับถือในความเป็นมนุษย์ของคนทุกคน

ทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ 2516 : 58 - 61) ได้ทำการศึกษา
 บุคลิกภาพ และน้ำใจที่เป็นประชาธิปไตยโดยกล่าวว่า จะต้องประกอบด้วย

1. สนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตย
2. ยึดมั่นในความจริง และศักดิ์ศรีของบุคคล เชื่อนั่นในความเสมอภาค
 เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

3. เคารพในกติกาของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย
4. สนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการปกครอง
5. มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย และเชื่อนั่น

ในตนเอง

6. มองโลกในแง่ดี และไว้วางใจผู้อื่น
7. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และเป็นไปในทางสร้างสรรค์
8. ทองไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

เกรียง กীরติกร (เกรียง กীরติกร 2517 : 4 - 5) ได้กล่าวไว้ว่า
 บุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยที่ครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนประกอบด้วย การเป็นคนที่มี
 เหตุผล ความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความซื่อสัตย์
 และความเชื่ออารีต่อเพื่อนมนุษย์

นวลเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ (นวลเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ
 2517 : 152 - 154) ได้ตั้งสูตรประชาธิปไตยสำหรับครูไว้ 6 ประการ เพื่อนำไปใช้

ในการตรวจสอบพฤติกรรมของคนว่าเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ สูตรประชาธิปไตย 6 ประการ มีดังนี้

1. "คารวธรรม" คือการเคารพในสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกันทั้งกายวาจาและใจ
2. "สามัคคีธรรม" คือการร่วมมือประชุมหารือ วางแผนในการทำงานร่วมกัน ตักเตือนใจร่วมกัน
3. "ปัญญาธรรม" คือการให้ปัญญาในรูปของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาแนวความคิด คัดแบบสังเคราะห์และสร้างสรรค์ รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล
4. "วินัยธรรม" คือรู้จักขอบเขต กติกา ส่วนักในสิทธิและหน้าที่ใช้เสรีภาพในขอบเขต การมีวินัยนั้นต้องมีวินัยทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และต่อสังคม
5. "คุณธรรม" ซึ่งได้แก่การมีศีลธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ปราศจากอคติต่อคนอื่น
6. "สันติธรรม" คือการไม่สันติภาพในสังคม ไม่มุ่งทำลายและเอาชนะเขาเปรียบคนอื่น มุ่งประสานผลประโยชน์ในสังคมให้มากที่สุด

จรรยา สุวรรณทัต (จรรยา สุวรรณทัต 2519 : 12) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยคือ ความโน้มเอียงของบุคคลในกลุ่มหนึ่งที่จะให้ความร่วมมือกับสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่ม ในการที่จะช่วยบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้นของกลุ่มของบุคคลหรืออาจจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นลักษณะที่เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

กมล สมวิเชียร (กมล สมวิเชียร 2520 : 16 - 17) กล่าวว่า คนที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นคนหนักแน่นไม่หวั่นไหว ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ จะเชื่อหรือเห็นก็เห็นงามกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ต่อเมื่อได้เห็นด้วยตา หรือพิจารณาด้วยหลักฐาน ด้วยเหตุผลที่ตรงแท้แล้วเท่านั้น
2. การมีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น จะต้องตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนมีทั้งดีและเลวปนกันไป คนที่ดีพร้อมเป็นอรหันต์นั้นไม่มีที่ไหน หากมนุษย์คอยดูความบกพร่องจับผิด และมีความคิดร้ายต่อกันแล้ว มนุษย์คงจะทำงานด้วยกันไม่ได้

3. การยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น คนที่มีประชาธิปไตยในจิตใจต้องยอมรับความจริงที่ว่า ตนเป็นส่วนน้อยในบรรดาคนส่วนใหญ่

4. รัฐบาล ประชาชน คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องรู้จักแพ้ รู้จักชนะ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกีฬา การเมือง หรือความคิดเห็นอื่น ๆ นอกจากรัฐบาลประชาชนแล้วยังต้องรู้จักอภิบาลอีกด้วย

มิเชลิส (Michaelis . 1963 : 36 - 42) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลดังต่อไปนี้คือ มีการร่วมมือ การมีส่วนร่วม การนำตนเอง ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคำนึงถึงผู้อื่น การเคารพในกติกาของสังคม

ชไนดแมน (Schnideman. 1965 : 14 - 27) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง การมีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น ความเป็นพลเมืองดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปรานี มีความเคารพนับถือ มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น

เทรนดิส (Triandis. 1971 : 121) ได้อธิบายไว้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะที่ตรงข้ามกับบุคลิกภาพอัตตาธิปไตยดังนี้คือ มีทัศนะว่า ผู้นำบางครั้งก็ถูกบางครั้งก็ผิด เน้นความอบอุ่นและการรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล หนึ่งสิ่งที่แตกต่างกันจากคนได้ สรรเสริญนักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน และนักปฏิรูปสังคม

จากความหมาย หรือคำนิยามของ "บุคลิกภาพประชาธิปไตย" ที่กล่าวมาแล้วนี้พอจะสรุปได้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยคือ คุณลักษณะหรือลักษณะนิสัยของบุคคลที่สำคัญ ๆ ดังนี้คือ การมีความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น ความมีเอกศักดิ์แห่งตน การมีสามัคคีธรรม การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง คุณลักษณะทั้ง 8 ประการ ดังต่อไปนี้

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความไวใจได้ ความผูกพันกับงาน ความละเอียดรอบคอบ การทำงานให้เต็มที่ ความพากเพียรพยายาม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลงานวิจัยในประเทศ

ในด้านการศึกษารเปรียบเทียบผลการสอนระหว่างการสอนแบบจินตนาการกับการสอนวิธีต่าง ๆ นั้น ยังไม่เคยมีผู้ใดทำการวิจัยทำนองนี้ เพราะการเรียนการสอนแบบจินตนาการยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายนัก แต่ก็มีผลการวิจัยการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยซึ่งมีลักษณะการสอนคล้ายกับการสอนแบบจินตนาการ เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และการสอนโดยโซบิทเรียนโมกุล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าไว้หลายคน ดังนี้

ในปี พ.ศ.2518 ฉันทนา ภาคบังกช (ฉันทนา ภาคบังกช 2518 : จ) ได้ทำการศึกษาก่อนสอนสังคมศึกษาหน่วยวันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น กลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์โดยส่วนรวมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนพัฒนาการทางเจตคติค่านิยมสัมพันธ์ของนักเรียนโดยส่วนรวมมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อีกสองปีต่อมา สุภาพรณ พวงจันเพชร (สุภาพรณ พวงจันเพชร 2520 : 48 - 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนวิชาศีลธรรม หน่วยคุณธรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีการสอนแบบบรรยาย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกลุ่มสัมพันธ์มีแนวโน้มที่จะพัฒนาคุณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีบรรยาย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทั้ง 2 แบบ ไม่สามารถลงการเรียนที่ได้รับไว้ได้เท่าเดิม กล่าวคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

ในปีเดียวกันนี้ นันทินี ไพบูลย์สุขสกุล (นันทินี ไพบูลย์สุขสกุล 2520 : 31) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยศูนย์การเรียนที่ใช้การวิเคราะห์ระบบกับศูนย์การเรียนที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบ กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้การวิเคราะห์ระบบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนจากศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และในปี 2522 วิเชียร คำจันทร์ (วิเชียร คำจันทร์ 2522 : 55 - 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) โดยใช้ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน แบ่งเป็นกลุ่ม ทดลอง 43 คน สอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้และกลุ่มควบคุม 42 คน สอนแบบปกติ ผลการศึกษา พบว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดลองขัดแย้งกับ นันทินี ไพบูลย์สุขสกุล

อีกหนึ่งปีต่อมา ปัญญา ผิวเผือก (ปัญญา ผิวเผือก 2523 : 57 - 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องความรู้เบื้องต้น สำหรับพุทธศาสนิกชน โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อพุทธศาสนาของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อพุทธศาสนา ของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับ การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ใช้วิธีสอนเดียวกัน แต่ครูผู้สอนคนละคน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและเจตคติต่อพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี 1972 มีคส์ (Meeks. 1972 : 499 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ โดยให้ชุดการสอนกับการสอนแบบปกติ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากการสำรวจเจตคติต่อการใช้ชุดการสอนของกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นซึ่งได้ทำก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาความคิดจากการสอนโดยใช้ชุดการสอนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ต่อมาในปี 1975 แมคโคเลแมน (Macc Coleman. 1975 : 109-

A) ได้ศึกษาผลการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการสอน การจัดกิจกรรมกลุ่ม และการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับ 9 จำนวน 24 ห้องเรียน โดยแบ่งนักเรียนแต่ละห้องเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียว กลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยใช้ชุดการสอนรวมกับการอภิปรายเป็นกลุ่มเล็ก และกลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ในการทดลองผู้วิจัยได้ให้ครู 8 คนเป็นผู้สอน ส่วนผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการสอน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนรวมกับการอภิปรายกลุ่มเล็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ในปี 1978 วีสเลอร์ (Wheasler. 1978 : 5416 - A)

ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างการสอนแบบเดิม ซึ่งยึดแบบเรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนแบบใหม่โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีสอนแบบค้นคว้าด้วยตนเองมีความคิดรวบยอดในวิชาประวัติศาสตร์มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนกับอาจารย์ที่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย หรือการสอนตามแบบเรียน นอกจากนี้ เขายังได้เสนอแนะว่าในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สอนควรใช้เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ บาง

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ศูนย์การเรียน และบทเรียนโมดูล แต่ผลการวิจัยยังไม่อาจสรุปได้ว่าวิธีการสอนแบบใดจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่ากัน และในวิชาสังคมศึกษาก็ยังไม่ปรากฏว่านักการศึกษาคนใดได้ทดลองใช้การสอนแบบซินติเคตในระดับ

มัธยมศึกษามาก่อนเลย ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจเพื่อศึกษาว่าวิธีสอนแบบซินคิเคทนี สามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากการสอนตามหลักสูตร 2521 หรือไม่อย่างไร

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย

ผลงานวิจัยในประเทศ

ในปี 2517 ชงชัย ลักคนสุวรรณ (ชงชัย ลักคนสุวรรณ 2517 : 92 - 98) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิภาพประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับ ป.กศ.สูง 267 คน จากวิทยาลัยครู 4 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า บุคลิภาพประชาธิปไตยที่มีอยู่ในลักษณะนิสัยของนักเรียนมี 2 ประการ มีวินัยในตนเอง และความซามซึ่งในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ในปีเดียวกันนี้ สติท จิตตะนาถิ (สติท จิตตะนาถิ 2517 : 51 - 61) ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ปี 2518 บัญญา ปุ้ยเปี้ย (บัญญัติ ปุ้ยเปี้ย 2518 : 63 - 70) ได้ศึกษาบุคลิภาพประชาธิปไตยของอาจารย์วิทยาลัยครู กลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์วิทยาลัยครู 4 แห่ง จำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามบุคลิภาพประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีบุคลิภาพในระดับปานกลาง อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงมีบุคลิภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน ครูวุฒิต่างกันทำให้มีบุคลิภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน แต่อายุและประสบการณ์การทำงานไม่ทำให้บุคลิภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน

และในปี 2518 นี้ วีระวรรณ พิบุญ (วีระวรรณ พิบุญ 2518 : 60 - 65) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงทั้งโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สติท จิตตะนาถิ

และประวิทย์ อรรถวิเวก (สถิต จิตตะนาที : 51 - 61 และประวิทย์ อรรถวิเวก 2518 : 56 - 61) ได้ทำการศึกษามโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีมโนทัศน์เกี่ยวกับประชาธิปไตยแตกต่างกันไปตาม เพศ การศึกษาของบิดา อาชีพของมารดา และโรงเรียนที่สังกัด ส่วนการศึกษาของมารดา รายได้ของบิดามารดา อาชีพของบิดาไม่มีส่วนสัมพันธ์กับมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในปีต่อมา ชนะ นิลรัตน์ (ชนะ นิลรัตน์ 2519 : 39 - 44) ได้ทำการศึกษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยทั้งทางด้านการรวบรวม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชายไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ แบบประชาธิปไตย ด้านการรวบรวม และด้านสามัคคีธรรม แต่มีความสัมพันธ์กับด้านปัญญาธรรม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของนักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์กับเจตคติแบบประชาธิปไตย ด้านการรวบรวม และด้านสามัคคีธรรมแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับด้านปัญญาธรรม

และในปีเดียวกันนี้ เรวัตร แซ่ฮ่วย (เรวัตร แซ่ฮ่วย 2519 : 39 - 42) ได้ทำการศึกษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับ ป.กศ. ในวิทยาลัยครูภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาภาคปกติระดับ ป.กศ.ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2518 ในวิทยาลัยครูภาคใต้ 4 แห่ง จำนวน 287 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติแบบประชาธิปไตยด้านกรรวบรวมของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนคติแบบประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรมของนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงไม่มีความแตกต่างกัน การปกครองแบบประชาธิปไตยของครูไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติแบบประชาธิปไตยด้านกรรวบรวม ด้านสามัคคีธรรมและด้านปัญญาธรรม ทั้งของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง

ในปี 2520 เสาวนีย์ ทองรวย (เสาวนีย์ ทองรวย 2520 : 44 - 46) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางต่อการเมือง

ของไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง จำนวน 460 คน ชาย 218 คน หญิง 242 คน ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมแล้ว นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการเมืองของไทยแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองของไทยมากกว่านักเรียนชาย

อีกหนึ่งปีต่อมา นิธิศปริญญ์โท 8 คน คือ เจียม เกษะชุบ, ดาร ชนะสิทธิ์ เสวก ใจสะอาด, อรจิต ภูพ, ศรีเพชร มีศรี, สันชัย ขนประชา, สมพงศ์ สอนสุภาพ, และอตุลย์ศักดิ์ สุนทรโรจน์ ของภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการศึกษาความถี่รวมยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น ประถมปีที่ 7 และมีธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 2 ระดับมีความคิด รวบรวมเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยอยู่ในเกณฑ์ที่พึงประสงค์เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างระดับชั้นทั้ง 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเฉลี่ย ทุกภาค จะมีความคิดรวมยอดเกี่ยวกับประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมปีที่ 7 และ ทั้ง 2 ระดับมีความคิดรวมยอดที่พึงประสงค์รวมกันอยู่ 8 ประการคือ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมาก ในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การประนีประนอม การมีใจกว้าง และการนับถือความยุติธรรม

ต่อมาในปี 2523 ปิ่นประภา บุตรไสว (ปิ่นประภา บุตรไสว 2523 :

81 - 82) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบปกติ ที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 90 คน โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองสอนโดยการสอนแบบสืบสวน สอบสวน 45 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งสอนโดยการสอนแบบปกติ 45 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 และทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

ผลงานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี 1975 แซนสเต็ด (Sanstead, 1975 : 814 - A) ได้ทำการศึกษาเจตคติทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ทำการศึกษาเจตคติทางการเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในนอร์ทคาโรไลนา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกรด 12 ที่สุ่มจากโรงเรียน 63 แห่งใน 4 ระดับ จากจำนวนทั้งหมด 1750 แห่งในนอร์ทคาโรไลนา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีเจตคติไปในทางประชดประชันและมีความคิดเห็นขัดแย้งกับการเมืองของโลก
2. นักเรียนส่วนใหญ่แสดงความไม่พึงพอใจเกี่ยวกับวิธีสอนและหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองและการปกครอง
3. ความรู้และความเข้าใจและเจตคติทางการเมืองของเด็กมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานบุคลิกภาพของบิดามารดา
4. เพศมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และเจตคติทางการเมืองของนักเรียน
5. การแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
6. ระดับของโรงเรียนที่ต่างกัน 4 ระดับ จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับการตอบคำถามที่ทำการวิจัย

ต่อมาในปี 1976 แอปเพิลตัน (Appleton. 1976 : 6590 - A)

ได้ทำการศึกษาหน้าที่พลเมืองและสังคมประภิตทางการเมืองของนักเรียนฟิลิปปินส์ในโรงเรียน
ชนบท กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับ 2 ระดับ 4 ระดับ 6 จากโรงเรียนราษฎร์และ
โรงเรียนรัฐบาล ในเมืองคูมาเกjte จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบ
ทดสอบเลือกตอบซึ่งถามเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยม โดยใช้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาหน้าที่
พลเมืองเป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองมิได้เพิ่มขึ้น
การสร้างหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปกครองแบบ
ประชาธิปไตยและวัฒนธรรมฟิลิปปินส์แก่เด็ก และนักเรียนในระดับต้นมีเจตคติคาดหวังไว้ดีกว่า
นักเรียนในระดับ 6 จากการสังเกตตัวแปรอิสระแสดงให้เห็นว่าเพศไม่ไ้เป็นปัจจัยที่ทำให้
นักเรียนมีเจตคติและค่านิยมแตกต่างกัน ชนิดของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างทางค่าน
ทัศน์คติ และค่านิยมของนักเรียนเล็กน้อย แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิจัย
ครั้งนี้ให้ความไ้ว่า เด็กฟิลิปปินส์ในบริเวณชนบทที่ทำการวิจัยครั้งนี้ พัฒนาเจตคติทางบวกที่
บ้านก่อนเข้าโรงเรียน และเจตคติค่อย ๆ ถูกทำลายลงเมื่อเด็กโตขึ้น

และในปี 1976 นี้ คาร์มินส์ (Carmines. 1976 : 6911 - A)

ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพ พฤติกรรม และทัศนคติทางการเมือง โดยใช้วัยรุ่นเป็นกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งมุ่งศึกษาที่เกี่ยวของกันระหว่างความสามารถของเด็กวัยรุ่นกับพฤติกรรมทางการเมือง
ของเขา ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถต่างกันต่าง ๆ คำ เมื่อ
นำมาเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถต่าง ๆ สูง จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดง
ออกของความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยกับผู้ที่มีความสามารถต่างกันต่าง ๆ ที่คำ
จะมีบทบาทในการเข้ามาเกี่ยวข้องทางการเมืองน้อย ผู้วิจัยได้เสนอว่า น่าจะเป็นความจริง
ที่ว่า พฤติกรรมทางการเมืองของคนจะเป็นผลมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคล แต่ก็ยังไม่
สามารถประมาณไ้ว่าเขามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นนั้นจนกว่าจะพบว่าไ้มีสิ่งเปลี่ยนแปลง
เกิดขึ้นในนิสัยของเขา แล้วจึงควรเชื่อถือไ้

ในปีต่อมา แพลตเนอร์ (Platner. 1977 : 4751 - A) ได้ทำการศึกษา
พฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9 - 11 ปี ที่ไ้ได้รับการสอนและการปกครองชั้นเรียนแบบ

ประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 โรงเรียนมิกเคิล ไอร์แลนด์ จำนวน 138 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีอัตตาธิปไตย เป็นเวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ พีบีอาร์เอส (PBRS) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวถึงในเอกสารและงานวิจัยทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการตั้งสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบชินดิเลท และการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน
2. กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบชินดิเลท มีเจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2524 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบวินเคิเคท

กลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน เรียนโดยวิธีสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. การจัดชั้นเรียนของโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา ซึ่งผู้วิจัยเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ กระทำโดยวิธีการจัดชั้นเรียนแบบละครตามคะแนนที่ได้จากการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้แต่ละชั้นมีความรู้พื้นฐานพอ ๆ กัน

2. เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนแต่ละชั้นเรียนมีพื้นฐานความรู้วิชาสังคมศึกษา ทดเทียมกันหรือไม่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทดลองก่อนทำการวิจัย (Pilot study) โดยได้นำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษา ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากมา 2 ห้องเรียน และวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ค่าสถิติ (t -test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียนแล้วจึงฉลากอีกครั้งเพื่อดูว่าห้องเรียนใดจะเป็นกลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. ชุดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบชนิดเค โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียนและขอบข่ายของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 เลือกเนื้อหาที่จะมาจัดทำทดลอง ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาสังคมศึกษา (ส.306) โลกของเรา เรื่องปัญหาในโลกปัจจุบัน

1.3 กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป

1.4 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.5 สร้างชุดการสอน จำนวนเวลาที่ใช้สอน 22 คาบ

1.6 ทำการทดลองสอนกลุ่มย่อยจำนวน 6 คน ตามชุดที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไข

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้คือ

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบที่ดีจากหนังสือเทคนิคการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนสังคมศึกษาของ สมบูรณ์ จิตพงศ์ (สมบูรณ์ จิตพงศ์ 2523 : 1 - 140)

และหนังสือวิธีสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2518 : 1 - 161)

2.2 ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหาวิชาที่นำมาทดลองสอน

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 100 ข้อ โดยออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนเรื่องปัญหาในโลกปัจจุบันไปแล้ว โรงเรียนบางดี วิทยาลัย อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 120 คน

2.5 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้วมาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนนข้อที่ถูกต้องข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ทำไม่ให้คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนจากการตอบแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้หลักการตัดกลุ่ม 27 เปอร์เซนต์ เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หาค่า P_H และ P_L โดยเปิดจากการวางสำเร็จรูปของ รุ่ง เทห์ ฟาน (Fan, 1952 : 6 - 32) แล้วเลือกเฉพาะข้อทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.6 ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาปรากฏว่า เหลือข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้จำนวน 65 ข้อ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกอีกครั้งโดยยึดตารางวิเคราะห์หลักสูตรเป็นเกณฑ์ ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ต้องการใช้จริง จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแต่ละข้อแสดงไว้ในภาคผนวก ก.

2.7 หากหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน 21 (Kuder Richardson 21) ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8633

2.8 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา โดยสร้างข้อทดสอบให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตรและให้ตรงตาม รุกมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เพื่อให้ข้อทดสอบมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

3. การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

3.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของ ปิ่นประภา บุตรไสว (เป็นประภา บุตรไสว 2523 : 133 - 141) ปัญญา ปุຍเปีย (ปัญญา ปุຍเปีย 2519 : 78 - 89) และแบบสอบถามวัดความเป็นพลเมืองดีใน ระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของ อุดุลย์ศักดิ์ สุนทรโรจน์ (อุดุลย์ศักดิ์ สุนทรโรจน์ 2521 : 245 - 267) มาสร้างเพิ่มเติมและปรับปรุงทาง กานภาษาเพื่อให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ปรับปรุงขึ้นมี 8 ตอน ดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านความมีใจกว้าง	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านสามัคคีธรรม	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านความมีเอกศักดิ์แห่งตน	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านความคึกริเริ่มสร้างสรรค์	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย	จำนวน 8 พฤติกรรม
ด้านความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม	

การเมือง และการปกครอง จำนวน 8 พฤติกรรม

3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประชาธิปไตย ตรวจเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ไปรกดทำเครื่องหมาย✓
ลงในช่องทางขวามือ เพียงช่องเดียวตามความคิดเห็นของนักเรียน

พฤติกรรม	เห็นด้วย	เห็นด้วย	รู้สึกกำกวม	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	อย่างมาก		กึ่ง(กลาง)	เห็นด้วย	อย่างมาก
0 ชีวิตและอนาคตของคนยอมเป็นไปตามพรหมลิขิตและบุญกรรมที่ทำไว้แต่ปางก่อน	✓				
00 ข้าราชการรู้สึกพอใจถ้ามีใครมาขอร้องให้ช่วยเหลือในสิ่งที่ข้าราชการ			✓		

3.4 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลำภูวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 80 คน

3.5 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่นักเรียนทำมาแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

การให้คะแนนแต่ละพฤติกรรม กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในช่องต่าง ๆ แบบ Arbitrary Weighting Method คือการกำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 และ 1

ถ้าข้อความนั้นเป็นไปในเชิงนิมาน หรือเชิงบวก (positive) การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

เห็นควยอย่างมาก	ให้ 5 คะแนน
เห็นควย	ให้ 4 คะแนน
รู้สึกกำกวม (กลาง ๆ)	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นควย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นควยอย่างมาก	ให้ 1 คะแนน

ถ้าข้อความเป็นไปในเชิงปฏิเสธ หรือเชิงลบ (Negative) การให้คะแนนจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับข้อความเชิงนิมิตหรือเชิงบวก คือ

เห็นควยอย่างมาก	ให้ 1 คะแนน
เห็นควย	ให้ 2 คะแนน
รู้สึกกำกวม (กลาง ๆ)	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นควย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นควยอย่างมาก	ให้ 5 คะแนน

3.6 นำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์

3.6.1 หากค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ แล้วเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่าที่ (t-test) เท่ากับ 1.75 ขึ้นไป ปรากฏว่าได้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยจำนวน 32 ข้อ ยังมีรายละเอียดในภาคผนวก

3.6.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9532

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (พจน์ สะเพียรชัย และคณะ 2519 : 202 - 203) ตามแผนผังที่แสดงไว้ในตาราง 1)

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
(R) E	T ₁	X	T ₂
(R) C	T ₁	~ X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

X	แทน	การจักรกระทำ
~ X	แทน	ไม่มีการจักรกระทำ
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การสอบก่อนทำการทดลอง
T ₂	แทน	การสอบหลังทำการทดลอง
(R)	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการจับสลากแบ่งห้องเรียน ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียน 30 คน

2. ทำการทดสอบก่อนเรียน กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพื่อวัดความรู้พื้นฐานในเนื้อหาที่จะเรียนและวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

3. ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือใช้เวลากลุ่มละ 22 คาบ แต่ใช้วิธีสอนแตกต่างกัน ดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 - 6 คน แล้วสอนโดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคท

3.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการสอนไปตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ซึ่งประกอบไปด้วยแผนการสอน คู่มือครู บันทึกการสอน อุปกรณ์การสอน และแบบฝึกหัด โดยใช้เนื้อหาเกี่ยวกับที่ใช้การสอนแบบซินติเคทในกลุ่มทดลอง

4. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนตามเนื้อหาที่กำหนด จึงทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย โดยใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามชุดเดิม

5. ตรวจสอบผลจากข้อทดสอบและแบบสอบถาม นำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test

2. เปรียบเทียบเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ยจำนวนจากสูตร (อังกฤษ สายยศ 2523 : 18)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนน จำนวนจากสูตร (อังกฤษ สายยศ 2523 : 36)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนจากสูตร
 KR-21 (Ferguson. 1971 : 568)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{n s^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
คำนวณจากสูตร (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha_K = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_{xi}^2}{s_{xt}^2} \right]$$

เมื่อ α_K แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 s_{xt}^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถาม
 ทั้งหมด
 $\sum s_{xi}^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของ
 แบบสอบถามแต่ละข้อ
 K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

5. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
เป็นรายข้อ คำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{s^2 \left(\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right)}}$$

เมื่อ t แทน อำนาจจำแนกเป็นรายข้อ
 $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อใน
 กลุ่มสูง
 $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อใน
 กลุ่มต่ำ
 s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อ
 ในกลุ่มสูง

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนคำตอบเป็นรายข้อ
ในกลุ่มค่า

N_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

N_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม คำนวณจากสูตร
(Edwards. 1954 : 372)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}} \quad df = \frac{\left\{ \frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right\}^2}{\left\{ \frac{s_1^2}{n_1} \right\}^2 + \left\{ \frac{s_2^2}{n_2} \right\}^2}$$

$$n_1 - 1 \quad n_2 - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
ตามลำดับ

N_1, N_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
ตามลำดับ

บทที่ ๕
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติลักษณะและอักษรรายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรรายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
df แทน ความเป็นอิสระที่คะแนนจะเปลี่ยนแปลงไป
t แทน อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ
p แทน ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับชั้น ดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการเรียน
2. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน
4. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน

1. การเปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ก่อนการเรียน

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อน
การเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	28.1533	27.0620	- 0.0504
กลุ่มควบคุม	30	28.2000	25.4298	

$$P > .05 \quad t_{.05} = 2.001$$

$$df = 59$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 พบว่าคะแนนความรู้พื้นฐานของนักเรียนกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ก่อน
การทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีพื้นฐานความรู้ในเนื้อหาที่จะเรียนไม่แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ก่อนการเรียน

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	106.7000	77.9431	0.20175
กลุ่มควบคุม	30	106.2333	82.5988	

$$p > .05 \quad t_{.05} = 2.003 \quad df = 57$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่าคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ก่อนการทดลองกลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีพื้นฐานเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน

ตาราง 4 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	35.6333	56.7229	0.8576
กลุ่มควบคุม	30	34.0333	47.6885	

$$p > .05 \quad t_{.05} = 2.002 \quad df = 58$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบซินดิเกทกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการเรียน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	114.8000	67.8206	2.2277*
กลุ่มควบคุม	30	110.2333	58.2540	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$p < .05$$

$$t_{.05} = 1.670 \quad df = 58$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนแบบซินดิเกท มีผลทำให้คะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนสูงกว่าการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารังนี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบฉันคิดเกี่ยวกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ซึ่งพอสรุปขั้นตอนและผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการสอนแบบฉันคิดเกี่ยวกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจากการสอนแบบฉันคิดเกี่ยวกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบฉันคิดเกี่ยวกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน
2. กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบฉันคิดมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ปีการศึกษา 2524

โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็น
กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ชุดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาแบบซินทิเกท ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เป็นแบบทดสอบ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ มีความเชื่อมั่น .8833

2.3 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ผู้วิจัยปรับปรุงจาก
แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของปฐา ปุณเณียง และเป็นประภา บุตรไสว
เป็นแบบสอบถามแบบ Rating Scale จำนวน 32 ข้อ

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 การทดสอบก่อนสอน ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสอบ
โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบสอบถามวัดเจตคติ
ต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

3.2 ดำเนินการทดลอง โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนด้วยวิธีสอนแบบ
ซินทิเกท และให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

3.3 การทดสอบภายหลังการสอน ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
สอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิกภาพ
ประชาธิปไตย หลังจากนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเรียนจบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้
t-test

2. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
โดยใช้ t-test

3. เปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t -test

สรุปผลการทดลอง

1. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบชนิกิเคทกับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบชนิกิเคทมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา จากการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

1.1 นักเรียนในกลุ่มทดลองยังไม่คุ้นเคยกับวิธีสอนแบบชนิกิเคท ซึ่งมุ่งให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาวิชาด้วยตนเอง ส่วนครูเป็นเพียงผู้แนะนำเท่านั้น ดังนั้นการเรียนจะยังเกิดผลดีได้ นักเรียนต้องตั้งใจ มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ต่อตนเอง นักเรียนต้องปรับตัว เมื่อเรียนด้วยวิธีสอนแบบชนิกิเคท เพราะเคยชินกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ทำให้นักเรียนเกิดความกังวลในขณะที่เรียน ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีความเคยชินกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อยู่แล้ว ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการเรียน จึงไม่บังเกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้นี้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

1.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองจำนวน 22 คาบ นั้น มีช่วงระยะเวลาจำกัดและไม่นาน การสอนแบบซินติเคทต้องใช้เวลายาวนาน เพราะเป็นการสอนให้นักเรียนโคกหาความรู้ด้วยตนเอง และเมื่อนักเรียนเริ่มจะคุ้นกับวิธีสอนแบบซินติเคท ก็หมดระยะเวลาของการทดลอง แสดงว่าระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองนี้ยังไม่เพียงพอ

2. เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย

เกี่ยวกับเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย จากผลการทดลองพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินติเคทมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของปิ่นประภา บุตรไสว (ปิ่นประภา บุตรไสว 2523 : 82) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบปกติที่ส่งผลให้เกิด เจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนแบบซินติเคทเป็นกระบวนการเดียวกันกับกระบวนการประชาธิปไตย กล่าวคือ วิธีสอนจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4-6 คน ในแต่ละกลุ่มจะมีประธาน เลขานุการ และสมาชิก กระบวนการเรียนรู้คือการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง แลวนำมาอภิปรายหาข้อสรุปภายในกลุ่ม สภาพการณ์ในห้องเรียนนี้จึงเรียนลอมวงกันเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสะดวกในการอภิปรายหาข้อสรุป ส่วนการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 นั้นครูใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างตามคู่มือครู ไม่ได้เน้นการท่างานแบบเป็นกลุ่ม เช่น การสอนแบบซินติเคท

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบซินติเคทมีเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่าการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษารังนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อ
การศึกษารังต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรใช้วิธีสอนแบบซินคิเคท เพื่อ
ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกความเป็นประชาธิปไตย ทำให้นักเรียนทำงานร่วมกับหมู่คณะ
รู้จักแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น กล้าแสดง
ความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2 หน่วยงานพิเศษ ประจำเขตการศึกษาต่าง ๆ ควรผลิตชุด
การสอนแบบซินคิเคทในสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วนำไปแจกจ่ายให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ
เพื่อครูจะได้นำไปใช้สอนเป็นการแบ่งเบาภาระในการสอนของครู และจะเป็นทางหนึ่ง
ที่ครูจะรู้จักคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบซินคิเคทในที่สุดครูก็จะคิดปรับปรุง หรือสร้าง
บทเรียนขึ้นใจเอง

1.3 ควรส่งเสริมวิธีสอนแบบซินคิเคทให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อจะได้
เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียน และเป็นการฝึกหัดให้
นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้อีกด้วย

1.4 ควรจัดให้มีการอบรมและเผยแพร่ให้ครูตลอดจนสถาบันที่เกี่ยวข้อง
กับการฝึกหัดครูได้เข้าใจวิธีสอนแบบซินคิเคท ซึ่งจะทำให้การศึกษตามหลักสูตร 2521
ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยได้
บรรลุผลตามจุดประสงค์

1.5 นักพัฒนาหลักสูตรและผู้บริหารการศึกษา ควรปรับปรุงเวลาสอน
ในหลักสูตรให้เหมาะสมกับวิธีสอนแบบซินคิเคท เพราะการสอนแบบนี้ต้องใช้เวลามาก

1.6 กรมวิชาการและศูนย์พัฒนาหนังสือ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำ
แบบเรียน และสื่อการสอน ควรปรับปรุงแบบเรียนให้อยู่ในลักษณะเป็นกรณีตัวอย่าง
ในบางเรื่องจะให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลของการสอนแบบซินติเคทนี้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างอื่นในระดับเดียวกัน หรือระดับชั้นอื่นหรือไปทดลองกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่าวิธีการนี้จะเหมาะกับนักเรียนระดับใด เนื้อหาวิชาใดมากที่สุด

2.2 ควรมีการวิจัยผลการเรียนการสอนแบบซินติเคทที่ส่งผลให้เกิดตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ การสร้างสิ่งกับ ความสามารถในการแก้ปัญหา

2.3 ในการศึกษาเปรียบเทียบโดยใช้วิธีสอนแบบซินติเคทนี้ ควรใช้ช่วงระยะเวลาในการทดลองให้มากกว่านี้ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร ประชาธิปไตยกับสังคมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2520, 136 หน้า
- กริช อัมโภชน "การประชุมแบบซินทิเคต" ใน ประมวลบทความกรณีเหตุการณ์การศึกษา 2520 หน้า 228-234 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2520
- เกรียง กิริติกร "การปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียน" ไทยรัฐ 16 ธันวาคม 2517 หน้า 5, 12
- ศักดิ์สิทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประชาธิปไตยของไทย อมรการพิมพ์ 2517, 111 หน้า
- จรรยา สุวรรณทัต "ให้การศึกษาอย่างไร เด็กไทยจึงจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย" พัฒนาสังคม 12 : 11-18 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519
- ฉันทนา ภาคบงกช การสอนสังคมศึกษาหน่วย "วงศ์วานของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 164 หน้า อักสาเนา
- เฉลียว บุรีภักดิ์ "ทัศนคติกับการพัฒนาสังคม : การศึกษากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม" ศึกษาสัมพันธ์ 2(8) : 15 สิงหาคม 2517
- ชนะ นิลรัตน์ การศึกษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2 ปรินซ์ตัน กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 69 หน้า อักสาเนา
- ชัยพร วงศ์วรรณ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 53 หน้า อักสาเนา
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "ศูนย์การเรียนรู้แนวใหม่สำหรับการปฏิรูประบบห้องเรียน" เทคโนโลยีทางการศึกษาเล่ม 1 2518, 247 หน้า

ชัยอนันต์ สุมทรวาณิช อุดมการณ์ทางการเมือง เคล็ดไทย 2517 , 180 หน้า
 ชูชีพ อ่อนโคกสูง เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา วารุณีการพิมพ์
 2518, 209 หน้า

ณรงค์ ลินสวัสดิ์ และรอสด์ พรึสเซีย อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 136 หน้า

เคโซ สวามานนท์ ปทานุกรมจิตวิทยา โอเคียนส์ไตร์ 2512, 394 หน้า

ทวีป อภิลิทธิ์ "การสอนแบบซินติเคท" ครูปริทัศน์ 9 : 36 - 37 กันยายน 2522

✓/ ทินพันธ์ นาคะทะ ประชาธิปไตย อมรการพิมพ์ 2517, 113 หน้า

ทิตนา แวมมณี และคณะ กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ เล่ม 1 บุรพาสศิลป์
 การพิมพ์ 2522, 249 หน้า

ธงชัย ลักคนสุวรรณ การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ปรินิพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 103 หน้า อักสำเนา

นวลเพ็ญ และวีรยุทธ วิเชียรโชติ อารยประชาธิปไตย บริษัทประชาชนจำกัด
 2517, 126 หน้า

นันทินี ไพบูลย์สุขสกุล การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการเรียนแบบศูนย์การเรียนที่ใช้การวิเคราะห์ระบบกับศูนย์
การเรียนที่ไม่ใช้การวิเคราะห์ระบบ ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-

วิโรฒ ประสานมิตร 2520, 146 หน้า อักสำเนา

นิพนธ์ ศศิธร "อุปสรรคและปัญหาการศึกษาไทย" สยามรัฐ กรกฎาคม 2522, หน้า
 3, 12

นีนนวล ทศวัฒน์ และศักดิ์ศรี ปาณะกุล การสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522, 179 หน้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย
 ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

ปัญญา ปุຍเปีย การศึกษาบุคคลิกภาพประชาชาติไทยของอาจารย์วิทยาลัยครู ปรินญานินพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 105 หน้า อักสำเนา

ปัญญา นิเวเือก การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง ความรู้เบื้องต้นสำหรับเพศศาสนิกชน โดยໃນบทเรียนไม่คู่กับการสอนตามปกติ
ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 168 หน้า
อักสำเนา

ปิ่นประภา บุตรไสว การศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบ
ปกติที่ส่งผลให้เกิดทัศนคติต่อมรดกภาพประชาชาติไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 152 หน้า อักสำเนา

พจน์ สะเพียรชัย "ลักษณะของการศึกษาในระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง"

พัฒนาสังคม 9 : 71 - 77 กรกฎาคม 2526

* พจน์ สะเพียรชัย และคณะ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 210 หน้า อักสำเนา

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2522, 268 หน้า อักสำเนา

ไพศาล พลวัน "การเรียนรู้โดยการอภิปรายรวมกัน" ใน ช่วงเวลาการสอน :
นวัตกรรมที่น่าสนใจ หน้า 252 - 260 โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน 2521

เรวดี แสงอุทัย การศึกษาพัฒนาคนแบบประชาชาติไทยของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้ ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 54 หน้า อักสำเนา

วิจิตร สิ้นสิริ "ตัวอย่างเรื่องนอกระบบ การสอน การวิจัย และอนุกรรมการสอนวิชา
สังคมศึกษา" ใน นวัตกรรมการและเทคนิคใหม่ของการศึกษา หน้า 115 ศูนย์การพิมพ์
2517

วิจิตร สีนลรี เอกสารประกอบการสอนวิชา กสส.511, 521 น.ป.ท. น.ป.ป.

ไม่มีเลขหน้า

✓ วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ โรงพิมพ์มงคลการพิมพ์

2515, 161 หน้า

✓ วิเชียร คำจันทร์ การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(ม.1) โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กับการสอนแบบปกติ ปรินิพนธ์

กศ.ม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 123 หน้า อักสำเนา

✓ วีรยุทธ วิเชียรโชติ จิตวิทยาการเรียนการสอนแบบสืบสวนสอบสวน อำนวยการพิมพ์

2521, 165 หน้า

_____ "บุคลิกภาพประชาธิปไตยกับสังคมไทย" พัฒนาวิวัฒ 9 : 5 - 11 กรกฎาคม

2516

✓ วีระวรรณ พิบุญย์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน

มัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ กม.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 101 หน้า

อักสำเนา

✓ ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ การวิเคราะห์พฤติกรรมของครูและนักเรียนในชั้นที่สอน

วิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น โรงพิมพ์การศาสนา 2518, 77 หน้า

สกลิต จิตตะนาคี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ในจังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ กม.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517,

63 หน้า อักสำเนา

✓ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา สำนักทดสอบ

ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 140

หน้า

✓ สามัญศึกษา, กรม หน่วยงานพิเศษ จังหวัดเพชรบุรี การสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย

บริษัทเคเอสเอสเสเพรสจำกัด 2522, 56 หน้า

✓ สาโรช บัวศรี แนวคิดในการบริหารการศึกษา มงคลการพิมพ์ 2503, 98 หน้า
สิริวรรณ สุวรรณธาดา "แนวโน้มของสังคมศึกษาในปัจจุบัน" คุรุปริทัศน์ 5 : 68 -

71 พฤษภาคม 2523

สุภาพรณ พวงจันทเพร "การเปรียบเทียบการสอนวิชาศีลธรรมหน่วย "คุณธรรม
 เสริมสร้างลักษณะนิสัย" โดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมคา
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ คม.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 50 หน้า
 อักสำเนา

สุนทร สุนันท์ชัย เทคนิคและวิธีสอนสังคมศึกษา สหพิมพ์ 2514, 348 หน้า
เสาวนีย์ ทองรวบ ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล
 ส่วนกลางของเมืองของไทย วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2520, 53 หน้า อักสำเนา

อดุลย์ศักดิ์ สุนทรโรจน์ การศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิต
 ประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ 2521, 225 หน้า

อังกดา สายยศ วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
 จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 193 หน้า อักสำเนา

Allport, Gordon W. "Attitude" in C. Murchison ed., Handbook of
 Social Psychology. Mass., Clark University Press, 1940. 810 p.

Appleton, Ann Leslie. "Citizenship Education and Political
 Socialization of Filipino School Children in a Provincial
 Setting", Dissertation Abstracts International. 36(10) :
 6590-A, June, 1976.

Carmines, Edward Graham. "Personality Political Behavior and
 Contemporary Democracy Theory" Dissertation Abstracts
 International. 36(10) : 6911-A. June, 1976.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing 3rd ed.,
 New York, Harper Row, 1970. 752 p.

- Cruze, Wendel W. Educational Psychology. New York, The Renal Press Company, 1942. 572 p.
- Dixon, Ringwall Douglas. "Planning and Patienpation in a Democracy Versus Practice," Dissertation Abtracts International. 36(19) : 282-A. September, 1976.
- Edwards, Allen L. Statistical Methods for the Behavioral Sciences. New York, Rinehart and Co. Inc., 1954. 542 p.
- Fan, Chung-Teh. Item Analysis Table. New Jersey, Education Testing Service, Princeton, 1952. 32 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 3rd ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 492 p.
- Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. New York, Harcourt Brace, 1962. 214 p.
- Kaltsounis, Theodore. Teaching Elementary Social Studies. West Nyack, Parker Publishing, 1969. 197 p.
- Lindzey, Gardner and Elliot Aronson. The Handbook of Social Psychology. 2nd ed., London, Addison Wesley Publishing Company, 1969. 978 p.
- Maccoleman, Jame Wesley. "Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activities and the Preferences of Student toward the Social Study Course," Dissertation Abstracts International. 36(1) : 109-A, July, 1975.
- Meeks, Elija Bruce. "Learning Packages Versus Conventional Method of Instruction," Dissertation Abstracts International. 33 : 429-A, February, 1972.

- Michaelis, John U. Social Studies for Children in Democracy.
New York, Prentice-Hall, Inc., 1953. 466 p.
- ✓ Platner, Marguerite Joyce Brady. "The Effects of Democratic Classroom Procedures on the Behavior of 9-to-11 Year-old Children," Dissertation Abstracts International. 38(8A) : 4751-A. June, 1978.
- Prizzia, Ross. Thailand: Student Activism and Political Change. Duangkamol, 1974. 221 p.
- Sanstead, Wayne Godfrey. "A Study of the Political Attitudes of North Dakota High School Seniors," Dissertation Abstracts International. 36(2) : 814-A November, 1969.
- Schuideman, Rose. Democratic Education on Practice. New York, Harper & Brothers, Publishers, 1965. 534 p.
- Triandis, Democratic Personality. London, Oxford University Press, 1971. 121 p.
1. ✓ Wesley, Edgar B. and Stanley P. Wronski. Teaching Social Studies in High School. Boston, D.C. Heath & Company, 1958 275 p.
- Wheasler, Lois J. Shaw. "A Comparison of Methods of Teaching Social Studies Conducted in Six Fifth-Grade and Twelve Eighth-Grade Classess in Albany County School District NO. 1, Larmic, Wyoming," Dissertation Abstracts International. 38 : 5416-A, March, 1978.
2. ✓ Witt, Daniel. Comparative Political Institution. New York, Holt, Rinehart & Winston, Inc., 1963. 261 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 1 แสดงค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย
มาตรฐาน (Δ) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ข้อ	p	r	Δ	ข้อ	p	r	Δ
1	.32	.37	14.9	21	.80	.36	9.7
2	.69	.36	11.0	22	.67	.29	11.2
3	.74	.47	10.4	23	.62	.65	11.8
4	.47	.20	13.3	24	.75	.56	10.3
5	.48	.47	13.2	25	.60	.32	12.0
6	.57	.45	12.3	26	.67	.25	11.2
7	.47	.38	13.3	27	.40	.20	14.0
8	.31	.36	15.0	28	.74	.58	10.5
9	.52	.47	12.8	29	.50	.44	13.0
10	.55	.23	12.5	30	.75	.45	10.3
11	.78	.30	9.9	31	.75	.37	10.3
12	.64	.24	11.5	32	.52	.41	12.8
13	.75	.28	10.4	33	.77	.41	10.0
14	.29	.40	15.2	34	.45	.23	13.5
15	.42	.24	13.8	35	.60	.32	12.0
16	.71	.72	10.8	36	.54	.62	12.6
17	.47	.58	10.5	37	.43	.77	13.7
18	.45	.42	13.5	38	.53	.50	12.7
19	.76	.33	10.1	39	.71	.72	10.8
20	.71	.26	10.8	40	.39	.23	14.1

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อ	p	r	Δ	ข้อ	p	r	Δ
41	.20	.47	16.4	51	.52	.53	12.8
42	.23	.28	16.0	52	.58	.63	12.2
43	.77	.49	10.1	53	.55	.35	15.9
44	.34	.28	14.6	54	.43	.45	13.7
45	.31	.40	14.9	55	.64	.47	11.5
46	.63	.20	11.7	56	.63	.61	11.7
47	.41	.60	13.9	57	.63	.20	11.7
48	.71	.61	10.8	58	.44	.64	13.6
49	.72	.42	10.7	59	.79	.62	9.8
50	.32	.49	14.8	60	.73	.70	10.6

ตาราง 2 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อคุณภาพ
ประชาธิปไตย

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (t)
	$\bar{X}$	s^2	$\bar{X}$	s^2	
1	4.76	.19	4.36	.57	2.2896
2	3.36	1.49	2.64	2.24	1.8643
3	4.08	.99	2.92	2.16	3.2667
4	4.08	.66	3.36	2.15	2.1454
5	3.56	1.17	2.68	1.64	2.6222
6	4.20	1.25	3.00	1.91	3.3717
7	4.60	.33	3.52	1.51	3.9793
8	4.76	.91	3.48	2.59	3.4206
9	3.28	1.62	2.25	2.34	2.5853
10	3.96	1.20	2.64	1.65	3.9007
11	3.16	1.98	2.24	1.69	2.4313
12	3.92	1.24	3.12	1.61	2.3683
13	3.40	1.75	2.60	1.66	2.1645
14	3.28	1.37	2.56	1.75	2.0338
15	3.32	1.89	2.56	1.59	2.0364
16	3.72	1.29	2.20	1.16	4.8457
17	3.92	1.07	3.08	2.24	2.3051
18	3.08	1.82	2.00	.83	3.3118
19	2.88	1.77	2.12	.94	2.3044

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		ค่าอำนาจจำแนก (t)
	$\bar{x}$	s^2	$\bar{x}$	s^2	
20	2.76	1.35	1.76	.94	3.3000
21	3.92	.57	3.20	2.00	2.2429
22	4.12	.86	3.08	1.74	3.2238
23	4.36	.82	2.80	1.50	5.1181
24	3.84	.89	3.08	1.91	2.2713
25	3.44	1.09	2.72	1.46	2.2549
26	3.12	1.44	1.60	.83	5.0381
27	4.56	.25	3.36	.24	3.6775
28	4.32	.64	3.68	1.47	2.1978
29	4.32	.39	3.08	1.74	4.2422
30	4.48	.26	3.28	1.46	4.5760
31	4.60	.33	3.92	1.74	2.3594
32	4.48	.14	4.24	1.19	2.6019

ตาราง 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างการสอบก่อนการเรียน
และหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	31	41	10	16	28	41	11
2	33	41	8	17	40	47	7
3	32	49	17	18	23	34	11
4	21	28	7	19	38	48	10
5	27	30	3	20	24	35	11
6	23	26	3	21	33	47	14
7	33	33	0	22	33	39	6
8	24	32	8	23	22	27	5
9	25	32	7	24	32	37	5
10	29	41	12	25	28	38	10
11	20	20	0	26	31	34	3
12	28	35	7	27	34	43	9
13	28	38	10	28	22	33	11
14	26	40	14	29	27	31	4
15	25	28	3	30	24	21	-3

ตาราง 4 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างการสอบก่อนการเรียน
และหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	27	37	10	16	25	27	2
2	27	40	13	17	27	33	6
3	28	34	6	18	26	24	-2
4	29	31	2	19	36	40	4
5	17	28	11	20	31	31	0
6	29	35	6	21	30	31	1
7	27	30	3	22	26	40	14
8	19	31	12	23	22	16	-6
9	33	27	-6	24	30	41	11
10	22	29	7	25	33	40	7
11	27	29	2	26	27	36	9
12	22	29	7	27	39	48	9
13	31	44	13	28	22	34	12
14	33	40	7	29	40	44	4
15	30	31	1	30	29	41	12

ตาราง 5 คะแนนเจตคติต่อคุณภาพประชาธิปไตยระหว่างก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	93	102	9	16	115	118	3
2	102	115	13	17	100	111	1
3	115	133	18	18	108	110	2
4	109	114	5	19	105	108	3
5	89	127	38	20	101	109	8
6	97	99	2	21	112	120	8
7	112	123	11	22	117	113	-4
8	107	111	4	23	112	120	8
9	111	112	1	24	105	109	4
10	110	114	4	25	108	103	-5
11	90	121	31	26	110	114	4
12	97	100	3	27	98	123	25
13	120	125	5	28	118	124	6
14	110	109	1	29	117	115	-2
15	119	121	2	30	94	121	27

ตาราง 6 คะแนนเจตคติต่อคุณภาพประชาธิปไตยระหว่างก่อนการเรียนและหลัง
การเรียนของกลุ่มควบคุม

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D	เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	120	123	3	16	109	106	3
2	119	122	3	17	119	121	2
3	100	120	20	18	96	100	4
4	109	111	2	19	93	105	12
5	98	109	11	20	108	110	2
6	93	106	13	21	112	115	3
7	99	114	15	22	107	95	-12
8	117	116	-1	23	112	116	4
9	114	111	-3	24	92	97	5
10	97	105	8	25	98	103	5
11	105	110	5	26	110	119	9
12	109	104	-5	27	115	118	3
13	104	107	3	28	103	106	3
14	114	116	2	29	92	98	6
15	101	108	7	30	122	115	-7

ภาคผนวก ข.
ชุดการเรียนรู้การสอน

ชุดการเรียนรู้การสอนแบบซินคิเคท
วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต

ความคิดรวบยอด

1. การกระจายของประชากร
2. ความหนาแน่นของประชากร
3. องค์ประกอบของประชากร
4. การเปลี่ยนแปลงประชากร
5. ปัญหาประชากร

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนควรจะสามารถบอกต่อไปนี้ได้

1. จำแนกองค์ประกอบของประชากรได้อย่างน้อย 6 องค์ประกอบ ในจำนวนองค์ประกอบทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบ
2. อธิบายถึงปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มประชากรมากเกินไปหรือมีประชากรน้อยเกินไปได้อย่างน้อย 4 ปัญหา
3. บอกชื่อประเทศที่ประสบปัญหาประชากรได้อย่างน้อย 5 ประเทศ
4. อธิบายถึงสาเหตุของปัญหาที่สำคัญของโลกที่มาจากการมีประชากรมากเกินไปได้
5. บอกสาเหตุได้ว่าเพราะเหตุใดคนในชนบทจึงอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงได้
6. สามารถบอกได้ว่าประชากรที่มีคุณภาพมีลักษณะอย่างไรได้อย่างน้อย 5 ลักษณะ
7. สามารถชี้เขตที่มีประชากรอยู่หนาแน่นในแผนที่ได้ถูกต้อง อย่างน้อย 3 เขตในแต่ละทวีป
8. เมื่อกำหนดทวีปต่างๆ นักเรียนสามารถอธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ทำให้ประชากรทั้งหลักแหล่งอยู่อย่างหนาแน่น ตามแหล่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องทวีปละ 4 ข้อ
9. บอกชื่อประเทศที่มีประชากรมากเกินไปได้อย่างน้อย 3 ประเทศ
10. บอกสาเหตุที่ประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถพัฒนาคุณภาพประชากรได้

วิธีดำเนินการสอน

1. การทดสอบก่อนสอน ให้นักเรียนตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต จำนวน 15 ข้อ
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการของกลุ่ม ตามกระบวนการวิธีทางประชาธิปไตย
3. ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง และเอกสาร หนังสือที่ใช้ประกอบการค้นคว้าจากครู
4. ประธานและสมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตร กำหนดงานที่ครูให้มาพร้อมกับกรณีตัวอย่าง
5. ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและหนังสือที่ครูจัดไว้ให้ พร้อมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวประกอบ
6. ประชุมปรึกษาและอภิปรายภายในกลุ่ม
7. ทุกกลุ่มรวบรวมข้อมูลและเขียนเป็นรายงาน
8. ส่งตัวแทนของกลุ่มมารายงานหน้าชั้นในเรื่องที่ได้ศึกษาค้นคว้าตามบัตรกำหนดงาน
9. เปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ ชักถามเมื่อมีข้อสงสัย
10. ครูสรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนไม่ได้พูดถึงประเด็นสำคัญ
11. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุด

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการรายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบแบบปรนัย เรื่อง ปัญหาประชากรและคุณภาพชีวิต จำนวน 15 ข้อ ใช้เวลา 15 นาที

จำขมขุนนางสงสาร

ดูเกิดเชยที่รัก... ชีวิตคือความรื่นเริงหรือ ถ้าเช่นนั้นทำไมจำขมจึงฆ่าตัวตายเสียเล่า เขาหลีกเลี่ยงความบันเทิงแห่งชีวิตไปเสียกระนั้นหรือ... ทำไม... ชีวิตของตำรวจดี ๆ คนหนึ่ง จึงสูญสิ้นไปด้วยน้ำมือของตนเอง คงจะมีบางอย่างที่นอกเหนือจากความสุข งำไว้ในชีวิตบ้างกระมัง ลองพิจารณาดูกันประไรว่า ทำไมจำขมจึงฆ่าตัวตาย

ถ้าเอ่ยชื่อจำขม ทุกคนในอำเภอสาครพิชัย จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้องร้องอ้อกันทั้งนั้น จำขมเป็นที่รักของสุจริตชนเท่า ๆ กับเป็นที่รังของเหล่าพวชน เป็นตำรวจที่ยากจนที่สุดเท่าที่เคยพบเห็นมา แต่จำขมไม่เคยทำให้เครื่องแบบตำรวจต้องมัวหมองไปสักครั้ง แกสวมเครื่องแบบด้วยความภาคภูมิใจเสมอมา

จำขมถูกเกณฑ์ให้เป็นพลตำรวจตั้งแต่เมื่อเกือบสี่สิบปีที่แล้ว จึงสมัครสวมเครื่องแบบตลอดมา จากยศพลตำรวจตรีเรื่อยมาจนได้เป็นจ่าเมื่ออายุเข้าไปได้ 50 ปี เหลืออีกไม่กี่ปีก็จะปลดเกษียณแล้ว แต่จำขมก็ไม่เคยย่อใจ มีความรู้แค่ปอสื่ออย่างแจะจะให้ใหญ่โตไปกว่านั้นอย่างไรได้ บุญทำกรรมแต่งมาเพียงแค่นี้ก็นับว่าดีโซแล้ว

เมื่อสมัยจำขมเป็นหนุ่ม ชีวิตทั้งชีวิตเหมือนไม่ใช่เป็นของแก แต่เป็นชีวิตของกรมตำรวจ แกมุ่งมั่นอยู่กับงาน คอยสู้กับพวกเศษคนมาอย่างโชกโชน นอนกลางดินกินกลางทราย จนแทบไม่รู้ว่าบ้านนั้นคืออะไร แกพร่ำบ่นกับตัวเองเสมอว่า " ชีวิตของไอ้ขมไม่มีช่องว่างสำหรับความรัก "

แต่ชีวิตคือเพลงกรรม ใครจะหักทวนกระแสนั้นได้ ถึงจำขมจะคิดอยู่อย่างนี้ก็เถอะ แต่พออายุได้สามสิบหก แกก็มีเมียจนได้ แกบอกตัวแกเองไม่ได้ว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เพียงรู้สึกเหมือนว่ามีอะไรสักสิ่งที่ยึดโยงเอาไว้กับแกเสมอมา

ซ้ำร้ายไปกว่านั้น แกยังมีลูกตามมาเหมือนเด็กคอยเข้าคิวเกิด เพียงสิบปีแกก็มีลูกถึงแปดคน และคนอย่างแกก็รู้แต่เพียงว่า เมื่อลูกจะมามันก็ต้องเกิดไม่อาจยับยั้งอย่างไรได้ แม้กระทั่งบัดนี้แกก็ยังมียู่งเล็ก ๆ ให้ต้องเลี้ยงดูต่อไปอีก ลูกคนที่ 13 ของแกเพิ่งอายุ 5 ขวบเท่านั้น

นับตั้งแต่มีลูกคนหัวปีเป็นต้นมา ชีวิตของแกก็หมกมุ่นอยู่กับครอบครัวความอึดคักชักสน
โบายบินเข้ามาหาเหมือนแมลงมุงเข้าหาแสงไฟ" ผิดกันแต่ว่าแทนที่แมลงเหล่านั้นจะตายเป็น
กองกอง แต่มันมากมายเสียจนกองไฟอย่างแกต้องมอดไหม้ลงทุกวัน จนมาถึงวันนี้ก็แทบจะไม่มี
มีแสงไฟเปลวแสงให้เห็นเลยแม้แต่น้อยดูมีคมไปเสียทั้งชีวิต

" จ้า...ที่ค้างไว้ให้อันบ้างสักหน่อยก่อนสิ แล้วจึงค่อยเชื่ออีก " เจ้าของร้านชำ
วังนอน

" เอ้อ - ซ้ายยังไม่ม่มีโก " จ้าชมทอดถอนใจ

ความจริงจ้าชมก็เห็นใจคนขายของชำเหมือนกัน ตั้งแต่ต้นปีมาแล้ว ค่าข้าวสาร
ค่ากะปิ , น้ำปลา สารพัดที่แกเชื่อไว้เป็นเงินหลายพันบาท แกยังไม่เคยให้ใช้หนี้สักที
เงินเดือนของแกแค่สามพันกว่าบาทเท่านั้น รับเงินเดือนบ่สดานี่ค่ารายจ่ายยังไม่ถึงบ้านพัก
ด้วยซ้ำ เงินก็หมดเสียแล้ว ก็พวกเจ้าหนี้นั่นแหละ รุมทิ้งเหมือนแรงลง แต่ก่อนนั้นก็ได้อาศัย
เงินเล็ก ๆ น้อย ๆ จากไร่จุนเจือ แต่หลังจากแกต้องเข้าโรงพยาบาลประสาท ที่ไร่
ทั้งหมดก็ตกเป็นของคนอื่น สถานการณ์ของครอบครัวทุกหนักเรื่อยมา แม้อาการของแก
ค่อยทุเลาขึ้นบ้างก็ตาม

ร้านชำที่เคยเชื่อปะโป้งกันไต่ถึงคอให้เชื่อ และทวงถามเอาทุกครั้งที่น่า ทำให้
แกไม่กล้าเข้าร้านชำอีก ที่เข้าไปซื้อวันนี้ก็เพราะจำเป็นจริง ๆ ข้าวสารยังไม่มีกรอกหม้อ
ที่จะหุงข้าวเย็นเลย

แกเดินก้มหน้าหงุด ๆ ออกจากร้านชำ คิดถึงลูก ๆ ที่ไปโรงเรียน ครูก็คงทวงค่า
เทอมมาอีก นี่ถ้ากลับมาถึงบ้านก็คงหิวชอกกันมาทีเดียว เมียที่ไปขายของที่ตลาดจะได้เงิน
มาสักเท่าไรเชียว

" ไม่มีพรอกจ่า ผมเห็นใจ แต่เงินออกไปหมดเกลี้ยงเมื่อวานนี้เอง " เป็นคำ
ปฏิเสธจากนายทุนเงินกู้ แกจึงผิดหวังเป็นครั้งที่สองในวันนี้วันเดียว

เดินคอตกลกลับมาถึงบ้าน ยังไม่ทันขึ้นบันได ลูกคนเล็กก็วิ่งเข้ามาแบมืออยู่ต่อหน้า

" พ่อ ขอตั้งกิม้ง หนูยังไม่ได้กินข้าวกลางวันเลย "

" อ้อ " แกตอบ แล้วขึ้นบันไดบ้านไป ปล่อยให้ลูกยืนเฝ้าอยู่ตรงนั้นเอง

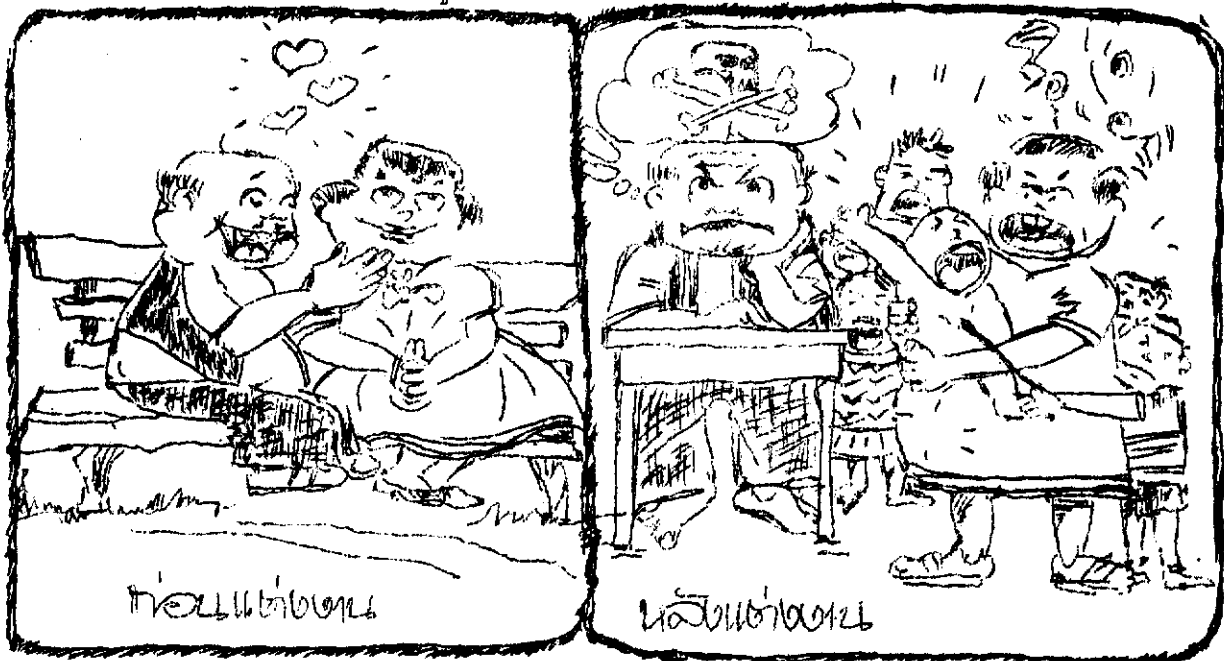
" ลูกเอ๋ย...เจ้าจะรู้หรือเปล่า หมอชาวบ้านที่วางเปลามาตั้งแต่เช้ามันจะต้องวางเปล่อีกในตอนเย็น พ่อเองแอบท่องมาตั้งแต่เช้า นี่พ่อเป็นอะไรไปนะ ทำไมจึงอับจนปัญญาอย่างนั้นะ พ่อเป็นหัวหน้าครอบครัวที่แย่มากจริง หรือเอ...พอมีสถิตทางคัมภีร์ในกระเป๋าสี้อย่างไหม "

คิดได้ดังนั้น จ้าวมจึงถูกพรทพลาคไต่ค้นหาเศษสถิตตามกระเป๋ากางเกงและเสื้อก่อนนิจจากไม่พบเลยแม้แต่น้อย จึงกลับมานั่งเฝ้าอยู่บนเก้าอี้เก่า ๆ ตามเดิม รู้สึกปวดหัวจี๊ดขึ้นมาอีกแล้ว " โรคภัยเริ่มรังควานเราอีกแล้ว " แก่คิดแล้วสลดหัวอย่างมีนงง เกิดมามีเวรกรรมแท้ ๆ นอกจากจะเป็นหัวหน้าครอบครัวที่แย่ที่สุดแล้ว เรายังเป็นภาระของลูกเมียอีกหรือ ค่ะ...เจ้าโรคภัยที่นี้เจ้าคงสะใจละสินะ "

จ้าวมกวาดตาชุ่มน้ำไปตามข้างฝา เป็นคราบินพิงฝาสงบนิ่งอยู่ โอ...เป็นช่วยชาติที่เถอะช่วยให้พ้นจากโรคภัยนี้ที่ ช่วยให้ข้าสิ้นไปเสียที อย่าให้อยู่เป็นภาระของลูกเมีย "

" บัง " ชาวบ้านย่านนั้นได้ยินเสียงปืนดังมาจากบ้านจ้าวม เสียงนั้นไม่ดังนักแต่มักจะอยู่ในโสตประสาทของลูกเมียมาจนถึงทุกวันนี้ "

" ลาก่อนเมียรัก ลาก่อนลูกรัก " เหมือนเสียงปืนมันบอกความหมายเช่นนั้น.. "

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา "โลกของเรา" เล่ม 2 หน้า 60 ถึงหน้า 68 และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. ทำไมจำขมจึงฆ่าตัวตาย ถ้าจำขมรู้จักวางแผนครอบครัวเหตุการณ์นี้จะเกิดหรือไม่
2. ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรร้อยละเท่าไร
3. ปัจจุบันในโลกนี้มีประชากรอยู่ประมาณเท่าไร และประเทศใดมีประชากรมากที่สุด
4. ทวีปอะไรที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด
5. เพราะเหตุใดการเพิ่มของประชากรจึงเป็นปัญหาของโลก
6. คุณภาพของประชากรที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
7. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาไม่อาจพัฒนาคุณภาพประชากรให้สูงขึ้นได้
8. ภูมิภาคใดของโลกที่มีอัตราการเพิ่มประชากรอย่างรวดเร็ว
9. องค์ประกอบของประชากรมีอะไรบ้าง และองค์ประกอบของประชากรด้านใดที่มีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนัก
10. องค์ประกอบของประชากรด้านใดที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของประชากร
11. การที่ประเทศใดประเทศหนึ่งมีประชากรน้อยเกินไปจะเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
12. เพราะเหตุใด คนในชนบทจึงอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงมากขึ้น
13. ส่วนงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้รายงานตัวเลขที่น่าสนใจว่า ".....ประชากรไทยในวัยทำงาน คิดยาเสพติดหรือผงขาว (เฮโรอิน) มีจำนวน 600,000 คน ใช้เงินเพื่อซื้อขายเสพติดวันละ 50 บาท ต่อหนึ่งคน วันหนึ่งต้องใช้เงินถึง 30 ล้านบาท มีหนึ่งใช้เงิน 10,950 ล้านบาท วัยที่ติดยามากที่สุดคือวัย 16 - 24 ปี....." จากสถิติดังกล่าว ผลเสียหายที่คนไทยจะได้รับคืออะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น

ชุดการเรียนรู้การสอนแบบจินตคณิต

วิชาสังคมศึกษา ชั้น ม. 3 เรื่อง ปัญหาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ความถี่รวมยอดและหลักการ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ที่จะช่วยพัฒนาสังคมใน
ด้านวัตถุให้เจริญรุ่งเรือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นมีทั้งคุณและโทษเสมือนความสองคม
ถ้าใช้ไม่ถูกต้อง ก็เกิดโทษหรืออันตรายแก่ผู้ใช้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากมีการเรียนการสอนเรื่องนี้แล้ว นักเรียนควรจะสามารถดังต่อไปนี้
ได้

1. บอกความหมายของคำว่า "วิทยาศาสตร์" และ "เทคโนโลยี" ได้อย่างถูกต้อง
2. สรุปความแตกต่างคำว่า "วิทยาศาสตร์" และ "เทคโนโลยี" ได้อย่างถูกต้อง
3. ระบุข้อบกพร่องในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้อย่างน้อย 3 อย่าง
4. บอกสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ได้อย่างน้อย 4 อย่าง
5. ยกตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีของมนุษย์ที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติต้องสูญเสีย
ไปอย่างรวดเร็ว ได้อย่างน้อย 2 อย่าง
6. ยกตัวอย่างอันตรายของการใช้เทคโนโลยีได้อย่างน้อย 5 ตัวอย่าง
7. อธิบายได้ว่าการใช้เทคโนโลยีบางอย่างอาจทำให้คนสูญเสียความสามารถ
ของคนที่มีอยู่ได้อย่างถูกต้อง
8. ระบุถึงโทษของการใช้เทคโนโลยีไม่ถูกกาลเทศะได้

วิธีดำเนินการสอน

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือก
ประธานและเลขานุการของกลุ่ม ตามกระบวนการวิธีประชาธิปไตย

2. ให้เลขาญการของแต่ละกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง และเอกสาร หนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้า

3. ทุกกลุ่มประชุมวางแผน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้ มาพร้อมกับกรณีตัวอย่าง

4. ทำเนิการศึกษาค้นคว้าของแต่ละกลุ่ม โดยศึกษาจากเอกสาร และหนังสือที่ ครูให้มาพร้อมทั้งประสมการณส่วนตัวประกอบ

5. ประชุมปรึกษาและอภิปรายภายในกลุ่มแต่ละกลุ่ม

6. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลและเขียนเป็นรายงานของกลุ่ม

7. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้นใน เรื่องที่ได้ศึกษาค้นคว้า

8. เป็นโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ ชักถามเมื่อมีข้อสงสัย

9. ครูสรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่มีนักเรียนไม่ใคร่พูดถึงประเด็นสำคัญ

10. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดของตน

การประเมินผลการเรียน

1. จากการอภิปรายภายในกลุ่ม และการรายงานหน้าชั้น

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย เลือกตอบจำนวน 10 ข้อ

3. จากการคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

4. จากการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

การสอนซ่อมเสริม

ถ้ามีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านบทเรียนนี้ ให้ปรึกษาครูเพื่อจะได้เลือกวิธีการที่จะจัดสอน ซ่อมเสริมให้แก่ักเรียนเป็นราย ๆ ไป เช่น สอนแบบตัวต่อตัว หรือให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม ขึ้นอยู่กับครูจะเลือกวิธีการใดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น

กรณีตัวอย่าง

เสียงไก่ขันเจื้อย ๆ มาจากหมู่บ้าน นอกเวลาอรุณรุ่ง เรืองทลมนั่งกองสุมไว้หัวนอน ถั่วเหลืองคำเปื้อนโคลนจนกระดำกระกระถ่างขึ้นสวม ยกเครื่องพินยาขึ้นสะพายบ่า ก้าวสวม ๆ ออกจากโรงนาไป ถึงแม้จะเป็นวันเสาร์ แต่งานนาไม่ใช้เศษกระคายที่ซุกกรออยู่ในชอกคันชัก ตัวเปลี้ยตัวหนอนไม่เคยหยุดกักกินต้นข้าว เขาจึงไม่รังรอที่จะปรามมันให้หมกไปจากผืนนา

" ยานแรงมากนะ เวลาตีกระวังให้ถี่ อย่าให้เข้าจุกได้ " เรืองนึกถึงคำแนะนำของ เกษตรอำเภอมืออาวนั้น

" จะให้ทำยังงี้ละ พวกเราอยู่กับยากี่ต้องโดนวันยังค่ำแหละ " บางคนถามเช่นนั้น

" ก็พยายามอย่าดีดสวนลม เอาผ้าปิดจุกไว้ อย่างที่เคยทำให้ดูแล้วไง " เกษตรอำเภอบอก " พูดย่นมันง่าย ทำมันยาก " เขาคิดโต้แย้งอยู่ในใจ และไม่เคยเชื่อคำพูดนั้นสักเท่าไร คนมีความรู้มักกลัวตายอย่างไม่มีเหตุผลเช่นนั้นเสมอ ดูเขากลับไปเสียหมด ถ้าเชื่อคนพวกนี้ ไม่ช้าคงต้องกลัวแม้กระทั่งมลพิษ

ทุกครั้งที่เขาไปฉีดยาข้าว ไม่ว่าจะเป็นยาฆ่าแมลงหรือยาฆ่าหญ้า เขาไม่เห็นว่ามีอะไรที่ผิดปกติจุกจนถูกเป็นไอ้โม่งนั้น มีความจำเป็นอย่างไรนอกจากทำให้โรคภัยจนหายใจไม่ออก เขาไม่เคยคำนึงถึงทิศทางลม มันพัดยอกพัดย้อนจนเขาค้านที่จะหันกระบอกพ่นตาม สู้ทนเอานิดหน่อย อาการคลื่นเหียนอาเจียรนั้นไม่เท่าไรนักหรอก กลับบ้านลงไปแช่ในคลอง เสียสัปดาห์ก็หาย ไม่เห็นจะมีพิษมีภัยอะไร จนกระทั่งบัดนี้ เขาก็ยังแข็งแรงอยู่ดี แข็งแรงกว่าเกษตรอำเภอดีอีกหลายตัว

ถึงแปลงข้าวที่เกิดโรค เขากวาดสายตาดูยอดข้าวหยิกหยอยอย่างโกรธแค้น เมื่อวานเย็น เขามาตรวจดูเห็นใบข้าวกรอบแดงเป็นหย่อมเท่าปลั๊กควาย แต่บัดนี้มันขยายกว้างออกไปเกือบสองเท่า

" ไอ้หนอนเวร มันจะจ้องล้างจ้องผลาญไปถึงไหน " เขาคำรามอยู่ในลำคอ " ตายห-เสียเหอะ " . . . .

เขากระทุ้งเชือกจนเครื่องตีคด มันรางกระหึ่มเหมือนเสียงคำรามของพญามัจจุราช

พร้อมที่จะพยายามหาประดัยออกกลางเฒ่าพันธุ์สูงหนอนกอนอนกระทุ้ได้ในทันที เพียงแต่เขา
กระดิกนิ้วคันทุ่มให้เลื่อนไปเท่านั้น

เขานึกว่าเป็นฝอยพุ่ง มันลุดังกระจายไปในบรรยากาศ ทำให้เขาเคลิ้มคิดไปว่าเขา
กำลังอยู่ในสมรภูมิ เครื่องพ่นยาเหมือนอาวุธร้าย หน้าทีของเขาถือฆ่า ฆ่าแมลงทุกตัวที่เกาะ
เกี่ยวอยู่ในป่าช้า

กลิ่นยาฆ่าแมลงเจียวจนเข้าตะจมูก แต่เขาไม่นำพา มุ่งอยู่เพียงฆ่าแมลงให้หมด
โคตรไปเท่านั้น

ตะวันเกือบตรงหัวแล้ว เขารู้สึกวิ่งเวียนหัวอย่างแรง เหงื่อเม็ดโต ๆ ฝุดออกมา
เหมือนห่าฝนคลื่นเหียนอาเจียรออกมาเหมือนไส้จะขาด มันรุนแรงกว่าทุกครั้งที่เคยผจญมา
เขาคิดว่ากำลังจะเป็นลม จึงถอดเครื่องพ่นยาออกจากบ่า เดินกระชกกระแซงกลับโรงนา
ล้มตัวลงนอนแหลม หมดเรี่ยวแรงที่จะหยักกาย และเป็นการล้มนอนของคนแพ้ เป็น
การนอนชั่ววันจันทร์

อนิจจา.... เขาคงตายทั้งที่อยู่ในวัยหนุ่ม เพราะความอวดดีของเขาแท้ ๆ เทียว

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา "โลกของเรา" เล่ม 2 หน้า 83 ถึงหน้า 90 แล้วช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. ทำไม "เริง" จึงเสียชีวิต
2. เพราะเหตุใด "เริง" จึงไม่เชื่อคำแนะนำการพ่นยาของเกษตรอำเภอ
3. จากกรณีตัวอย่างเรื่องนี้ให้แนวคิดอะไรบ้าง
4. ควรตั้งชื่อเรื่องกรณีตัวอย่างนี้ว่าอะไรดี
5. คำว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรบ้าง อธิบาย
6. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของโลกทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
7. การใช้เทคโนโลยีบางอย่างอาจทำให้ทรัพยากรธรรมชาติต้องหมดไปอย่างรวดเร็วเช่นอะไรบ้าง
8. อุบัติเหตุที่เกิดจากข้อบกพร่องของการใช้เทคโนโลยีอาจทำให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ได้เช่นอะไรบ้าง
9. ความเจริญด้านเทคโนโลยีบางอย่างอาจทำให้มนุษย์ต้องสูญเสียความสามารถได้ ให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบ
10. สารชนิดหนึ่งเรียกว่า "พลาสมาโพรอน" มีอันตรายอย่างไรบ้าง
11. สารที่สกัดจากดอกไม้อะไรที่ใช้แทน คี.อี.ที. ได้
12. หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาในสังคมอย่างไรบ้าง

ชุดการเรียนรู้แบบซินคิเคท
วิชาสังคมศึกษา ชั้น ม.3   เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ความคิดรวบยอดและหลักการ

1. โลกเป็นดาวเคราะห์ดวงหนึ่งที่ลอยอยู่ในห้วงอวกาศ ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด และขนาดของโลกก็ไม่ได้มีเพิ่มขึ้น จึงสามารถรับของเสียได้อย่างจำกัด การแก้ไขปัญหาสี่แวดล้อมจึงอยู่ที่มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตที่เป็นการบริโภคทรัพยากรแต่น้อย และระมัดระวังให้เกิดของเสียแต่น้อยที่สุด

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรในการผลิต เพื่อสนองความต้องการมากขึ้น จึงทำให้ทรัพยากรขาดแคลนและมีของเน่าเสียที่ทำลายสภาวะแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้วนักเรียนควรจะสามารถ

1. อธิบายลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ในการตั้งหลักแหล่ง การผลิต การบริโภค การจัดการ และการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดได้
2. สามารถวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการตั้งหลักแหล่ง การผลิต การบริโภค การจัดการ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้ถูกต้อง
3. อธิบายความหมายของคำว่า "มลภาวะ" ได้อย่างถูกต้อง
4. ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ถูกวิธีได้ อย่างน้อย 3 ตัวอย่าง
5. เสนอแนะการแก้ไขปัญหาสี่แวดล้อมได้ อย่างน้อย 5 ข้อ
6. จำแนกปัญหามลพิษธรรมชาติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ได้ถูกต้อง
7. บอกสาเหตุปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำลำคลองได้ และเสนอแนะการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ อย่างน้อย 3 วิธี
8. อธิบายถึงผลเสียที่เกิดจากการขาดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
9. เขียนคำขวัญชักชวนให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ อย่างน้อย 2 คำขวัญ

วิธีดำเนินการสอน

1. การทดสอบก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ชั้น ม. 3 เป็นแบบทดสอบชนิดเติมช่องว่าง และอัตร้อย จำนวน 20 ข้อ
2. แบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4-6 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม โดยวิธีประชาธิปไตย ครูชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม และสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม
3. ในการเรียนการสอนทุกขั้นตอน นักเรียนจะต้องช่วยกันคิดค้นหาคำตอบตามหนังสือที่ครูจัดไว้ให้แต่ละกลุ่ม แล้วจึงอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม เสร็จแล้วจึงให้ผู้แทนของกลุ่มเสนอคำตอบของกลุ่มต่อชั้น ถ้าคำตอบของกลุ่มไม่ตรงกันให้ผู้แทนกลุ่มอภิปรายและลงมติเป็นคำตอบของชั้น
4. ครูสรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนไม่ได้พูดถึง ครูอาจเฉลยคำตอบที่ถูกต้องเมื่อคำตอบแต่ละกลุ่มไม่ตรงกันพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ตอบเช่นนั้นประกอบด้วย
5. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุด

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการรายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ของ สุนันทา ลิมอารีย์
3. ให้นักเรียนตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่การทดสอบก่อนสอน

" ปลาของแก้ว "

กินข้าวเย็นแล้ว แก้วรวบรวมเศษอาหารจากกันมาตร กันถ้วย และบินโต กวาค
รวมกันไว้ในกะละมังใบเขื่อง แล้วทิ้งหอบทั้งหัวสิ่งเหล่านั้นจนเอวคค เสียงมีเท้าหนัก ๆ
นั้นตั้งคิกต่อกันทั้งแก่งฎิของอาตมาจนถึงสะพานท่าน้ำ

แก้วหว่านเศษอาหารลงไปในน้ำ ทันใดนั้นคลองทั้งคลองก็ปั่นป่วน ผูกปลานานา
พรรณต่างโผล่ขึ้นมากินเศษอาหาร แก้วเพ่งมองไปตามผิวน้ำนั้น เหมือนจะถามไถ่สารทุกข์
สุขดิบกับฝูงปลา

อาตมาเฝ้าสังเกตลูกศิษย์คนนั้นมานาน แก้วไม่เคยเห็นหน้าพ่อแม่ เพราะแม่เอา
มาฝากอาตมาไว้ตั้งแต่ยังนอนแบเบาะ นอกจากอาตมาแล้ว แก้วก็มีเพียงฝูงปลาในลำคลอง
หน้าวัดเท่านั้นที่เป็นเพื่อน

" เศษอาหารเหลือ ๆ อย่าทิ้งนะแก้ว เอาไปให้ปลากินเถอะ " อาตมาสั่งไว้
อย่างนั้นมานานแล้ว แก้วรับคำอย่างว่าง่าย นับตั้งแต่นั้นทุกเวลาเย็น แก้วก็จะเพลิดเพลิน
อยู่กับปลานานนับชั่วโมง ความผูกพันนั้นนอกเหนือไปจากหน้าที่ มันเป็นความผูกพันกับคน
ว่าเหวกับเพื่อนร่วมโลก

แก้วขลุกอยู่กับปลาวันละหลาย ๆ ชั่วโมงเสมอ บางคราวเขาเอาข้าวสุกก่ำไว้
ในมือแล้วคว่ำลอบหายไปในน้ำ พอโผล่ขึ้นมาก็หัวเราะลั่น

" แหม - ผมไปอย่างเรือค่าน้ำแน่หลวงพ่อ " แก้วพูดว่าเรีง

ปลาหน้าวัดชุมเหลือเกินจริง ๆ มีทั้งปลาสาวย เทโพ ชะโค ปลาทราย ละเรือบ
ไปจนถึงปลาเล็กปลาน้อยนับเอนกอนันต์ ต่างมาชุมนุมกันอยู่หน้าวัด ปลาเหล่านี้ไปเคยเป็น
อันตรายสำหรับแก้ว เขาล้อมมันเล่น ถ้วยการเอามือจับส่วนหนึ่งส่วนใดของมันไว้แน่น
ปล่อยให้ปลาพาตึงไปในท้องน้ำ แล้วก็ได้สนุกทุกครั้งที่ย่อยอกมันเล่น แก้วเห็นมันหมุน
ทวนวนหนีอย่างคั่นกระหนก แต่พอเขาปล่อยมือ มันก็จะกลับมาว่ายวนเวียนรอบ ๆ ตัวเขาอีก

วัดเป็นที่ร่มเย็นของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นคนหรือสัตว์ ปลาหน้าวัดเป็นสิ่งที่ชาวบ้านยก
เว้น ไม่เข้ามาแตะต้อง มันจึงอยู่กันอย่างปกติสุขตลอดมา ปลาเป็นส่วนหนึ่งของวัดที่ชาว
บ้านยอมรับ.

เมื่อไม่นานมานี้ มีโรงเหล้ามาตั้งโรงงานกลั่นน้ำทองแดงนั้นเห็นวัดไปไม่ไกลนัก ทำให้ชีวิตที่นี่เปลี่ยนไป หนุ่มสาวบางคนทิ้งนา เข้าไปเป็นลูกจ้างในโรงเหล้านั้น

" หลวงพ่อ ๆ ๆ ปลาตายหมดแล้ว " แกล้งบอกอาตมาอย่างรุนแรง อาตมารับฟังอย่างสงบ เพราะคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้วว่า สิ่งนี้คงเกิดขึ้นสักวันหนึ่งเป็นแน่ แต่เด็ก ๆ อย่างแกล้วเล่าจะรู้สึกพิศมัยของโรงเหล้ามาก่อนหรือเปล่าหนอ

" ไปหาน้ำเร็ว ๆ ชี หลวงพ่อ ช่วยปลาของผมที่ มันจะตายกันหมดแล้ว " แกล้วคว้าข้อมืออาตมาวิ่งเถินลี้ ๆ ไปทันที อาตมารู้ตัวดี ไม่มีทางช่วยเหลือได้หรอก นอกจากจะสวดแผ่เมตตาให้เท่านั้น แต่อาตมาก็ไม่อาจปฏิเสธความทุกข์ร้อนของแกล้วได้ จึงเฝ้ามองไปตามไปอย่างไม่ชักขึ้น

ถึงหน้า น้ำ อาตมามองออกไปในลำคลอง น้ำสาเหล่าที่โรงงานปล่อยออกมาแผ่เต็มไปทั้งคลอง สีของน้ำคล้ำแดง คราบน้ำมันลอยเป็นฝ้า ปลาลอยหัวกันแน่นขนัด บางตัวพลิกท้องหมุนทวนหลายตัวนอนนิ่งไม่คืบไหว แลซวาระคะไปทั่วแผ่นน้ำ ไกล ๆ อาตมากะละมังเศษอาหารยังตั้งอยู่ เศษอาหารยังไม่พร่องเลย

อาตมาลูบหัวแกล้วเบา ๆ ปลาก็ภาวนาแผ่เมตตาขมขมิบ แกล้วเหงนหน้ามองอาตมาอย่างรักนวล น้ำตาแห่งความอาลัยรักไหลนองหน้า

" นิ่งเสียเถอะแกล้ว...โลกของเรา นับแต่จะโสโครกขึ้นทุกวัน วันนี้ชีวิตของปลาต้องประสบเคราะห์กรรมอันใหญ่หลวง คงมีสักวัน ที่คนของเราก็คงผจญชะตากรรมเปี่ยงนี้บ้าง เตรียมตัวเตรียมใจไว้คอยเผชิญกับมัน เอะลูกเอ๋ย "

อาตมาอยากจะบอกเช่นนั้น แต่จนแล้วจนรอดก็พูดออกไปไม่ได้ แม้กระทั่งบัดนี้

บัตรกำหนดงานที่ 1

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา " โลกของเรา " เล่ม 2 หน้า 69 ถึงหน้า 82 แล้ว " กรอตัวอย่าง " แล้วช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. ทำไมปลาของ " แก้ว " จึงตาย จะมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง อธิบาย
2. ปัญหามลภาวะหมายถึงอะไร มีสาเหตุมาจากอะไร
3. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใด ที่อาจใช้แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงได้ดีในอนาคต
4. ปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำลำคลองของไทยในปัจจุบันเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไรบ้าง
5. เหตุใดชาวญี่ปุ่นจึงเข้ามาลงทุนสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย
6. ควรสร้างโรงงานโซดาแอซในประเทศไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด
7. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำขวัญชักชวนให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม
กลุ่มละ 1 คำขวัญ
8. ก๊าซพิษอะไรที่ปล่อยออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์
9. การแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง อธิบาย
10. น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ เราสามารถนำทรัพยากรชนิดใดมาทดแทนได้อย่างดีในอนาคต
11. นักเรียนจะรับประทานผักอย่างไรจึงจะปลอดภัยจากยาฆ่าแมลง
12. วันสิ่งแวดล้อมโลก และ วันคุ้มครองสัตว์ป่า ตรงกับวันที่เท่าไร

บัตรกำหนดงาน ที่ 2

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา " โลกของเรา " เล่ม 2 หน้า 69 ถึงหน้า 82 และ " กรณีตัวอย่าง " แล้วช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. เพราะเหตุใด "ปลาของ " แก้ว " จึงตายจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง
2. ถ้านักเรียนเป็น "แก้ว" จะทำอย่างไร
3. สิ่งแวดล้อมหมายถึงอะไร แบ่งออกเป็นกี่ประเภท อะไรบ้าง
4. ลักษณะอย่างไรจึงเป็นปัญหามลภาวะ อธิบายและยกตัวอย่างประกอบ
5. การที่ต่างประเทศมาลงทุนตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศเรา มีผลดีและผลเสียอย่างไรบ้าง อธิบาย
6. เหตุใดแม่น้ำแม่กลองจึงเน่า จึงเสนอแนะวิธีแก้ไข
7. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ถูกวิธีมา 3 อย่าง
8. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำขวัญชักชวนให้ประชาชนตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากลุ่มละ 2 คำขวัญ
9. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใด ที่อาจแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงได้ดี
10. ปัจจุบันไทยเรามีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่ประมาณร้อยละเท่าไร สอดคล้องกับลักษณะของประเทศที่เป็นเกษตรกรรมหรือไม่ อย่างไร อธิบาย และยกเหตุผลประกอบด้วย
11. ทรัพยากรธรรมชาติชนิดใด ที่มีผลต่อเศรษฐกิจของไทยมากที่สุด
12. วันสิ่งแวดล้อมโลก และ วันคุ้มครองสัตว์ป่า ตรงกับวันที่เท่าไร
13. ป่าไม้มีประโยชน์อย่างไร อธิบาย
14. จาก " กรณีตัวอย่าง " ให้นักเรียนช่วยกันตั้งชื่อเรื่อง กลุ่มละ 1 ชื่อ

ชุดการเรียนรู้การสอนแบบซินทิเคท

วิชาสังคมศึกษา ชั้น ม.3 เรื่อง ปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง

ความคิดรวบยอดและหลักการ

ปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อชีวิตประจำวันของคนเราในโลกปัจจุบันอย่างมากคือปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองสาเหตุสำคัญสืบเนื่องมาจากประเทศทั้งหลายมีความแตกต่างกันเมื่อมาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันย่อมทำให้เกิดปัญหาขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากที่มีการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมต่อไปนี้ได้

1. ยกตัวอย่างที่แสดงให้เห็นภัยที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างน้อย 2 ตัวอย่าง
2. บอกได้ว่าเพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนาจึงไม่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมได้อย่างถูกต้อง
3. อธิบายสาเหตุการเสียเปรียบดุลการค้าได้อย่างถูกต้อง
4. อธิบายได้ว่าการว่างงานมีผลกระทบกระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างน้อย 3 อย่าง
5. ชี้แจงได้ว่าการเสียเปรียบดุลการค้ามีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างถูกต้อง
6. อธิบายได้ว่าปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศมีสาเหตุอะไรบ้าง
7. จำแนกได้ว่าการแบ่งกลุ่มของประเทศมหาอำนาจได้อย่างถูกต้อง โดยใช้เกณฑ์การปกครองเป็นหลัก
8. บอกได้ว่าหน่วยงานใดของสหประชาชาติมีหน้าที่รับผิดชอบด้านสันติภาพของโลก
9. ยกตัวอย่างผลงานของสหประชาชาติที่ได้ผลและล้มเหลวได้อย่างน้อย 4 ข้อ
10. ยกตัวอย่างการขยายอิทธิพลของรัสเซียในเอเชียได้อย่างน้อย 2 แห่ง
11. อธิบายได้ว่าเพราะเหตุใดสถานการณ์ทางการเมืองของโลกจึงมีความตึงเครียดได้อย่างถูกต้อง

วิธีการเรียนการสอน

1. การทดสอบก่อนสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เรื่องปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 15 ข้อ
2. แบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม โดยวิธีประชาธิปไตย ครูชี้แจงให้นักเรียน เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ตลอดจนสมาชิกภายในกลุ่ม
3. ในการเรียนการสอนทุกขั้นตอน นักเรียนจะต้องช่วยกันคิดค้นหาคำตอบตามหนังสือที่ครูจัดไว้ให้แต่ละกลุ่ม แล้วจึงอภิปรายภายในกลุ่มเพื่อหาคำตอบของกลุ่ม เสร็จแล้วจึงให้ผู้แทนของกลุ่มเสนอคำตอบหน้าชั้น ถ้าคำตอบของกลุ่มไม่ตรงกันให้ผู้แทนกลุ่มอภิปรายและลงมติเป็นคำตอบของชั้น
4. ครูสรุปและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนไม่ได้พูดถึง ครูอาจเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง เมื่อคำตอบแต่ละกลุ่มไม่ตรงกันพร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ตอบเช่นนั้น
5. นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดของตน

การประเมินผลการเรียน

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากการทำงานกลุ่ม การอภิปราย และการรายงานหน้าชั้น
2. ให้นักเรียนตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปัญหาเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับที่ทำการทดสอบก่อนสอน จำนวน 15 ข้อ

การสอนซ่อมเสริม

ถ้ามีนักเรียนที่ยังไม่ผ่านบทเรียนนี้ ให้ปรึกษาครูเพื่อจะได้เลือกวิธีการที่จะจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นราย ๆ ไป เช่น สอนแบบตัวต่อตัว หรือให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติม ขึ้นอยู่กับครูจะเลือกวิธีการใดให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา "โลกของเรา" เล่ม 2 หน้า 91-103 และหนังสืออื่นที่เกี่ยวข้องที่ครูแจกให้ แล้วช่วยกันตอบคำถามปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. ปัญหาเศรษฐกิจด้านการเกษตรที่สำคัญมีอะไรบ้าง
2. เพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนาจึงไม่ค่อยมีความเจริญด้านอุตสาหกรรม
3. ให้นักเรียนยกตัวอย่างอันตรายที่เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรม 2 ตัวอย่าง
4. ปัญหาการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญคืออะไร
5. สินค้าเข้าที่ไทยสั่งซื้อเป็นมูลค่าสูงสุดคืออะไร
6. เพราะเหตุใดจึงเกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ
7. ให้นักเรียนยกตัวอย่างการแบ่งกลุ่มของประเทศมหาอำนาจของโลกปัจจุบัน
8. หน่วยงานใดขององค์การสหประชาชาติที่มีหน้าที่รักษาสันติภาพของโลก
9. กรณีพิพาททางการเมืองเรื่องใดที่สหประชาชาติหาทางไม่ได้ผล
10. วิกฤติการณ์ทางการเมืองของโลก เรื่องใดที่แสดงถึงการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตในเอเชีย
11. เพราะเหตุใดสถานการณ์ทางการเมืองของโลกทุกวันนี้จึงมีความตึงเครียดมากขึ้น
12. ปัญหาที่โลกปัจจุบันต้องเผชิญคืออะไร
13. เพราะเหตุใดเวียดนามจึงบุกเขมร

ชุดการเรียนรู้การสอนแบบซินทิเคท

วิชาสังคมศึกษา

ชั้น ม.3

เรื่อง ปัญหาทางจริยธรรม

ความคิดรวบยอด

การเปลี่ยนแปลงของสังคมก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

หลังจากที่มีการเรียนการสอนเรื่องนี้แล้ว ผู้เรียนควรจะแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้

1. บอกสาเหตุที่ทำให้กรรมกรนัดหยุดงานได้อย่างน้อย 3 ข้อ
2. อธิบายได้ว่าค่านิยมในสังคมปัจจุบันอาจทำให้เกิดปัญหาความตึงเครียดทางจิตใจได้อย่างถูกต้อง
3. ยกตัวอย่างการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง
4. บอกลักษณะของคนที่ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ว่ามีพฤติกรรมอย่างไรได้อย่างถูกต้อง
5. เขียนหรือเล่าได้ว่าการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้เป็นสิ่งจำเป็นได้อย่างถูกต้อง
6. บอกวิธีหรือแนวปฏิบัติที่จะช่วยให้มนุษย์รู้จักผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจได้อย่างน้อย 3 วิธี
7. บอกวิธีที่จะทำคนให้มีความสุขได้อย่างน้อย 4 วิธี
8. อธิบายสาเหตุที่ทำให้สังคมมนุษย์ในปัจจุบันมีปัญหาคความตึงเครียดทางจิตใจได้อย่างน้อย 2 สาเหตุ
9. บอกวิธีปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างถูกต้อง
10. บอกวิธีปฏิบัติตนได้ว่าในภาวะของแพงอย่างนี้ นักเรียนควรจะช่วยตัวเองอย่างไรได้อย่างน้อย 3 วิธี
11. บอกถึงสาเหตุที่คนศึกษาเสพติดได้อย่างน้อย 3 สาเหตุ
12. อธิบายถึงปัญหาเสพติดที่มีต่อความมั่นคงของชาติได้อย่างถูกต้อง
13. เสนอแนะวิธีแก้ปัญหายาเสพติดได้อย่างน้อย 4 วิธี

วิธีดำเนินการสอน

1. การประเมินผลก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ใช้เวลา 20 นาที
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการตามกระบวนการวิธีประชาธิปไตย
3. ให้เลขานุการของแต่ละกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าภายในกลุ่มของตน
4. ทุกกลุ่มประชุมวางแผนและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มา พร้อมกับกรณีตัวอย่าง
5. ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในแต่ละกลุ่มโดยศึกษาจากเอกสาร และหนังสือที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งประสบการณ์ส่วนตัวประกอบ
6. ประชุมปรึกษาและอภิปรายภายในกลุ่ม
7. แต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลและเขียนเป็นรายงานของกลุ่ม
8. ทุกกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้นใน เรื่องที่ได้ศึกษาค้นคว้าตามบัตรกำหนดงาน
9. เปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆซักถามเมื่อมีข้อสงสัย
10. ครูอธิบายสรุปเพิ่มเติมในกรณีที่นักเรียนไม่ได้พูดถึงประเด็นสำคัญ
11. นักเรียนทุกคนจดบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดของตน

การประเมินผลการเรียน

ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินผลก่อนเรียน นักเรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนชุดนี้

การสอนซ่อมเสริม

นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปรึกษาครูเพื่อพิจารณาสอนซ่อมเสริมต่อไปแล้วแต่กรณี

กรณีตัวอย่าง
เรื่อง ปัญหาทางจริยธรรม

สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก สระบุรี

20 ธันวาคม 2523

ม누 เพื่อนรัก

จดหมายของเพื่อนได้รับแล้วขอขอบใจที่ยังคิดถึงและเป็นห่วง ตั้งแต่เราจากบ้าน มารักษาตัวอยู่ที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก สระบุรี อาการดีขึ้นมากรู้สึกคิดถึงพ่อแม่ ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนมากขึ้นหลายเท่า

เพิ่งรู้ตัวเองว่าคนที่ตกเป็นทาสยาเสพติดนั้น เป็นการฆ่าตัวตายที่ละน้อยเหมือน การคายผ่อนส่ง เราเริ่มติดผงขาวมาจากเพื่อนคนหนึ่ง ชวนเราให้สูบบุหรี่ก่อนต่อมาก็สูบกัญชา และผงขาวในที่สุดกว่าจะรู้สึกตัวก็แย่ พ่อเราสงสัยว่าทำไมเราจึงเปลี่ยนไปบางครั้ง นิ่งเหม่อ ทาลอย พ่อให้รื้อน้าคนไม่เรามีแรง ต้องรีบไปหาซื้อผงขาวจนพ่อจับได้ ห้ามไม่ให้เราซื้อผงขาว แต่พ่อสับตาทำหน้าเรา ก็ซื้อเป็นประจำจนติดเลิกไม่ได้ พ่อให้เงินมาทานขนม และเสียเงินค่าบำรุงโรงเรียนเราก็นำมาซื้อผงขาวหมด

คนที่ติดยาเสพติดมารักษาตัวที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกนี้ อาการต่าง ๆ กันบางคน หูเลาหลงก็กลับบ้านบางคนก็หายขาด ส่วนที่ติดมาก ๆ คงจะตายอยู่ที่นั่นแหละ เมื่อวานนี้ก็ตายไป 2 คน

ช่วยบอกเพื่อน ๆ และพรรคพวกด้วย อย่าพยายามลองเป็นอันขาด แม้แต่บุหรี่ ก็ตามอนาคตจะมีคนเหมือนเรา คบแต่เพื่อนที่นิสัยดีจะชักชวนเราไปในทางที่ดีเสมอ เราคิดว่าหลังจากหายขาดแล้วจะเรียนการศึกษานู๋ใหญ่ต่อคงจะไม่สายเกินไป

เอาละยุติก่อน ขอให้เพื่อน ๆ โชคดีปีใหม่ 2524 ทุกคนและสอผ่านทุกวิชา

รักเพื่อนเสมอ

ประสิทธิ์

บัตรกำหนดงาน

ให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา "โลกของเรา" หน้า 104-109 และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วช่วยกันตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่อไปนี้ พร้อมกับสรุปไปรายงานหน้าชั้น

1. เพราะเหตุใด ประสิทธิภาพศึกษาเสพติก
2. คนที่ศึกษาเสพติก จะมีอาการอย่างไร
3. ในฐานะที่นักเรียน เป็นพลเมืองดีคนหนึ่ง นักเรียนจะช่วยแก้ปัญหายาเสพติกได้อย่างไร
4. ในกรณีตัวอย่างเรื่องนี้ให้แนวคิดอะไรบ้าง
5. คนที่ไม่สามารถปรับตัวให้ เข้ากับสังคมได้จะมีพฤติกรรมอย่างไร
6. ทำไมสังคมมนุษย์ในปัจจุบันจึงมีปัญหาคาความตึงเครียดทางจิตใจมาก
7. สิ่งที่จะช่วยให้มนุษย์ผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจได้คืออะไร
8. ในภาวะของแพงอย่างนี้ นักเรียนควรจะช่วยตัวเองอย่างไร
9. การดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบันนี้มีลักษณะอย่างไร
10. ค่านิยมอะไรที่ก่อให้เกิดปัญหาความตึงเครียดทางจิตใจแก่คนในสังคม
11. การแก้ไขให้มนุษย์ผ่อนคลายความตึงเครียดทางจิตใจและการดำเนินชีวิตได้อย่างไรเป็นสุขควรใช้วิธีใด
12. การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้จำเป็นหรือไม่ เพราะเหตุใด

ภาคผนวก ค.

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

แบบสอบถามวัดเจตคติต่อมรดกภาพพระราชูปถัมภ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา ชั้น ม.3 เรื่อง ปัญหาในโลกปัจจุบัน

คำชี้แจงวิธีทำแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ เวลา 55 นาที
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก โดยให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบ เมื่อนักเรียนเลือกได้คำตอบใดก็ให้ขีดเส้นหนา ๆ จนเต็มช่องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ในกระดาษคำตอบที่แจกให้
ตัวอย่าง ถ้าต้องการตอบ ข้อ ง. ดังนี้
 ก. ☐ ข. ☐ ค. ☐ ง. ☒ จ. ☐
3. ถ้าข้อใดตอบเกิน 1 คำตอบ จะถือว่าข้อนั้นผิด
4. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ขีดกากบาททับรอยเดิมเสียก่อนให้ชัดเจน แล้วจึงค่อยขีดคำตอบ ดังตัวอย่าง ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจาก ง. เป็น ข.
 ก. ☐ ข. ☒ ค. ☐ ง. ☒ จ. ☐
5. ถ้าพบข้อใดยาก ควรเว้นข้ามไปทำข้อง่าย ๆ ก่อน เมื่อมีเวลาเหลือแล้วจึงค่อยย้อนกลับมาทำใหม่
6. การเอาไม้ช่วยให้คะแนนดีขึ้นเลย นักเรียนควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะขีดตอบ
7. นักเรียนอย่าได้ขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบนี้
8. ถ้าใครสงสัยให้ยกมือถาม ไม่ต้องกลัวครู
9. ค่อยไปนี้จะได้เริ่มทำกันจริง ๆ แล้วให้นักเรียนเขียนข้อความต่าง ๆ ที่หวัหระคาณให้เรียบร้อยแล้วค่อยหังครุค่อไป

1. ภูมิภาคใดของโลกที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุด ก. เอเชีย ข. แอฟริกา ค. ยุโรป ง. อเมริกาใต้ จ. อเมริกาเหนือ	4. ประเทศใดต่อไปนี้ที่ประสบปัญหาอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง ก. โมลิเวียและอาร์เจนตินา ข. จิลีและจูกัว ค. สเปนและโปรตุเกส ง. ฝรั่งเศสและกรีซ จ. ไทยและฟิลิปปินส์
2. ประเทศใดมีประชากรมากที่สุด ก. บราซิล ข. อินเดีย ค. สหรัฐอเมริกา ง. สหภาพโซเวียต จ. สาธารณรัฐประชาชนจีน	5. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาไม่อาจพัฒนาคุณภาพประชากรให้สูงขึ้นได้ ก. ความยากจน ข. ขาดความสามัคคี ค. การแทรกแซงจากต่างชาติ ง. ขาดผู้นำที่มองการณ์ไกล จ. ความขัดแย้งทางการเมืองภายใน
3. องค์ประกอบของประชากรในข้อใดที่ไม่มีความแตกต่างกันเลยในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ก. เพศ ข. เชื้อชาติ ค. การศึกษา ง. ภาษา จ. อาชีพ	6. ข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงการไร้คุณภาพของประชากร ก. อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ข. ไม่มีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ค. ไม่นิยมใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ ง. มุ่งแต่แสวงหาความมั่งคั่งร่ำรวย จ. มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ

7. เพราะเหตุใดประชาชนส่วนใหญ่ของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาไม่ให้ความสนใจต่อการเมืองมากนัก
- สภาพภูมิประเทศไม่อำนวย
  - การผูกขาดอำนาจของผู้นำ
  - ความมั่นคงทางการเมือง
  - ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ
  - ความไม่สุจริตของนักการเมือง
8. เหตุผลข้อใดสำคัญที่สุดที่ทำให้การเพิ่มประชากรเป็นปัญหาของโลก
- คนจะล้นโลก
  - สิ่งแวดล้อมจะเสื่อมลง
  - สงครามอาจเกิดขึ้นได้โดยง่าย
  - ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด
  - การขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์จะมีมากขึ้น
9. ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มของประชากรในข้อใดที่ไม่ค่อยพบในดินชนบท
- ปัญหาการจราจร
  - ปัญหาแหล่งอบายมุข
  - การขาดแคลนสถานศึกษา
  - การขาดแคลนอาหารและที่อยู่อาศัย
  - การขาดแคลนแพทย์และโรงพยาบาล
10. ในปัจจุบันนี้ โลกมีประชากรประมาณเท่าใด
- 2,400 ล้านคน
  - 3,000 ล้านคน
  - 4,400 ล้านคน
  - 6,400 ล้านคน
  - 7,000 ล้านคน
11. ภูมิภาคใดต่อไปนี้ที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรเป็นไปอย่างรวดเร็ว
- ยุโรป
  - เอเชีย
  - แอฟริกา
  - อเมริกาเหนือ
  - ข้อ ข. และ ค. ถูก
12. เพราะเหตุใด คนในชนบทจึงอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงมากขึ้น
- ต้องการหางานทำ
  - ต้องการที่อยู่อาศัย
  - ต้องการความสุขทางใจ
  - ต้องการหาความสะดวกสบาย
  - ต้องการอยู่ใกล้กับญาติพี่น้อง

13. ปัญหาการว่างงานเกิดจากสาเหตุใดที่สำคัญที่สุด ก. คนล้นงาน ข. คนเลิกงาน ค. การลงทุนภาคอุตสาหกรรมน้อย ง. ผู้ใช้แรงงานขาดความรู้ที่เหมาะสมกับงาน จ. ถูกหมดทุกข้อ	16. ข้อใดที่แสดงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติไม่ถูกวิธี ก. การเก็บของป่า ข. การทำไร่เลื่อนลอย ค. การทำนาตามไหล่เขา ง. การปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง จ. การใช้กระแสน้ำลัดกระแสน้ำไฟฟ้า
14. ปัญหาภาวะตรงกับในความหมายในข้อใดมากที่สุด ก. สภาพที่เป็นภัยต่อมนุษย์ ข. สภาพที่มนุษย์ขาดแคลนทรัพยากร ค. ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัย 4 ของมนุษย์ ง. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ จ. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของธรรมชาติ	17. ก๊าซพิษอะไรที่ถูกปล่อยออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์และเป็นอันตรายต่อชีวิตมนุษย์ ก. ฮีเลียม ข. ไนโตรเจน ค. ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ง. คาร์บอนไดออกไซด์ จ. คาร์บอนมอนนอกไซด์
15. ข้อใดไม่ใช่ปัญหามลภาวะที่มีสาเหตุมาจากมนุษย์ ก. เสียงเป็นพิษ ข. ความยากจน ค. การเกิดอุทกภัย ง. สารจากอาหารเป็นพิษ จ. การก่ออาชญากรรม	18. ข้อใดเป็นปัญหาที่เกิดกับทรัพยากรประเภทแร่ธาตุพลังงานในโลกปัจจุบัน ก. คุณภาพต่ำ ข. ราคาตกลง ค. ราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ ง. ตลาดโลกไม่ต้องการ จ. ข้อ ก. และ ข้อ ข. ถูก

19. ทรัพยากรชนิดใด ที่อาจแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงได้ดีในอนาคต ก. น้ำ ข. มนุษย์ ค. อากาศ ง. กระแสลม จ. แสงอาทิตย์	22. ปัญหาภัยธรรมชาติในข้อใดที่อาจจะมีสาเหตุเกิดจากการกระทำของมนุษย์ ก. อุทกภัย ข. วาตภัย ค. แผ่นดินไหว ง. ภูเขาไฟระเบิด จ. อากาศหนาวจัดอย่างกระทันหัน
20. ปัญหาน้ำเน่าเสียในแม่น้ำลำคลองของไทยเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด ก. การขาดการศึกษา ข. ขาดการระบายน้ำที่ดี ค. การปล่อยน้ำจากเขื่อนมีน้อยลง ง. การทิ้งขยะมูลฝอยของประชาชน จ. การปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม	23. ข้อใดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากที่สุด ก. ดิน ข. ป่าไม้ ค. สัตว์ป่า ง. อากาศ จ. แร่ธาตุที่เป็นพลังงาน
21. ข้อใดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในเมืองหลวงมากที่สุด ก. ปัญหาฝนแล้ง ข. ปัญหาน้ำท่วม ค. ปัญหามลภาวะ ง. ปัญหาภัยธรรมชาติ จ. ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย	24. ถ้าจะสงวนน้ำให้มีอยู่ควรจะรักษาอะไรไว้ด้วย ก. ดิน ข. ป่าไม้ ค. แร่ธาตุ ง. อากาศ จ. สัตว์ป่า

25. การแก้ไขปัญหาล้างแวกล้นที่ล้นที่สุดคือข้อใด

- ก. ออกกฎหมายให้รัดกุม
- ข. ให้การศึกษาแก่ประชาชน
- ค. ความคุมการขยายตัวของ การ
อุตสาหกรรม
- ง. เพิ่มงบประมาณในการแก้ไขปัญหานี้
- จ. ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทาง
เทคโนโลยี

26. เหตุใดชาวญี่ปุ่นจึงเข้ามาลงทุนสร้าง

โรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย

- ก. ต้องการลดต้นทุนการผลิต
- ข. ค่าจ้างแรงงานคนไทยต่ำ
- ค. ต้องการไล่ตลาดสินค้าในไทย
- ง. ป้องกันสภาวะแวดล้อมเป็นพิษใน
ประเทศของตน
- จ. ถูกหมดทุกข้อ

27. เพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนาจึง
เสียเปรียบดุลการค้ากับประเทศพัฒนาแล้ว

- ก. พหุค่าของประเทศกำลังพัฒนาขาด
ความกระตือรือร้น
- ข. รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนาขาด
การวางแผนงานที่ดี
- ค. ความล่าช้าทางด้านอุตสาหกรรมจึง
จำเป็นต้องซื้อสินค้าจากต่างประเทศ

ง. การคมนาคมขนส่งของประเทศ
กำลังพัฒนาไม่ดีพอ

จ. สินค้าของประเทศกำลังพัฒนา

28. ข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าทาง
ด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีในปัจจุบัน

- ก. การทรงเจ้าเข้าผี
- ข. การเผยแพร่ศาสนา

ค. การติดต่อสื่อสารผ่านดาวเทียม

ง. การอนุรักษ์โบราณสถานและ
โบราณวัตถุ

จ. ถูกหมดทุกข้อ

29. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยี
ของมนุษย์มีส่วนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ

ต้องสูญสิ้นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

- ก. การทดลองอาวุธนิวเคลียร์ของจีน
- ข. การใช้เรือจับปลาทันสมัยของญี่ปุ่น
- ค. การทำนาปีละ 3 ครั้งของไต้หวัน
- ง. การวางแผนครอบครัวของไทย
- จ. การสร้างโรงไฟฟ้าปรมาณูของสหรัฐ

30. อุบัติเหตุที่เกิดจากข้อบกพร่องของการใช้เทคโนโลยีในอดีตที่ผ่านมาคือข้อใด ก. สกายแลปของสหรัฐตก ข. เชื้อนกัณน้ำที่อินเดียพัง ค. รถไฟชนกันที่ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ง. โรงไฟฟ้าปรมาณูของสหรัฐระเบิด จ. ถูกหมดทุกข้อ	33. อันตรายจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในข้อใดที่เราอาจจะพบได้บ่อย ๆ ในเขตตัวเมืองใหญ่ ก. เสี่ยงเป็นพิษ ข. อากาศเป็นพิษ ค. สารอาหารเป็นพิษ ง. อุบัติเหตุจากการจราจร จ. ถูกหมดทุกข้อ
31. อันตรายที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่ถูกต้องหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์คือข้อใด ก. การชมภาพยนตร์ ข. การใช้ไฟฟ้าช็อตปลา ค. การขับขี่ยานพาหนะ ง. การใช้น้ำฟิสิกส์มือ จ. การรับประทานอาหารกระป๋อง	34. ปัญหาเศรษฐกิจทางการเกษตรในข้อใดที่มักจะเกิดขึ้นได้เสมอไม่ว่าประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ก. ขาดพันธุ์พืชที่ดี ข. ขาดแคลนเงินลงทุน ค. ขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ย ง. ประสบภัยธรรมชาติ จ. ประสบปัญหาในเรื่องตลาด
32. ความเจริญทางเทคโนโลยีในข้อใดที่อาจทำให้คนสูญเสียความสามารถของคนที่มียุได้ ก. การใช้เครื่องพิมพ์ดีด ข. การใช้เครื่องคิดเลข ค. การใช้น้ำฟิสิกส์มือ ง. การชมภาพยนตร์โทรทัศน์ จ. การใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน	35. ประเทศใดต่อไปนี้ที่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานในการพัฒนาอุตสาหกรรม ก. ญี่ปุ่น ข. เกาหลีใต้ ค. ซาอุดีอาระเบีย ง. สหรัฐอเมริกา จ. เยอรมันตะวันตก

36. เพราะเหตุใดประเทศที่กำลังพัฒนาจึง
ไม่อาจจะสร้างความเจริญก้าวหน้าทาง
ด้านอุตสาหกรรมไ้มากนัก
ก. การขาดแคลนวัตถุดิบ
ข. ผู้นำไม่เห็นความสำคัญ
ค. การขาดแคลนแรงงาน
ง. การขาดแคลนเงินลงทุน
จ. มีปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
37. ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงภัยที่เกิดจาก
การพัฒนาอุตสาหกรรมและเป็นอันตราย
ต่อชีวิตมนุษย์ คือข้อใด
ก. โรคมินามาตะในญี่ปุ่น
ข. โรคเท้าเปื่อยในสิงคโปร์
ค. การน้กนยุดงานของกรรมกร
ง. โรคเท้าช้างในประเทศไทย
จ. ถูกหมดทุกข้อ
38. ปัญหาการค้าขายระหว่างประเทศที่
กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศมากที่สุดคือข้อใด
ก. การขาดดุลการค้า
ข. การค้าขายควยเงินเชื่อ
ค. การซื้อขายสินค้าหนีภาษี
ง. การปลอมปนมาตรฐานสินค้า
จ. การกำหนดภาษีนำเข้าไว้อย่างสูง
39. สินค้าเข้าที่ไทยจำเป็นต้องซื้อจากต่าง
ประเทศมากเป็นอันดับหนึ่งคือข้อใด
ก. น้ำมันเชื้อเพลิง
ข. เครื่องจักรกลและเคมีภัณฑ์
ค. เครื่องไฟฟ้าและอาหารสำเร็จรูป
ง. อากาศที่ทันสมัยและยานพาหนะ
จ. เครื่องสำอางค์และของฟุ่มเฟือย
40. ข้อใดเป็นปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง
ระหว่างประเทศในปัจจุบันที่สำคัญที่สุด
ก. ปัญหาชนกลุ่มน้อย
ข. ความแตกต่างทางศาสนา
ค. การขัดแย้งปัญหาส่วนตัวของผู้นำ
ง. การแทรกแซงจากประเทศมหาอำนาจ
จ. ความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์และ
ลัทธิการเมือง
41. ข้อใดต่อไปนี้เป็นการแบ่งกลุ่มของประเทศ
มหาอำนาจของโลกในปัจจุบัน
ก. สหรัฐ อังกฤษ - โซเวียต จีน
ข. สหรัฐ โซเวียต - จีน ญี่ปุ่น
ค. สหรัฐ จีน - โซเวียต ฝรั่งเศส
ง. สหรัฐ เยอรมัน - โซเวียต ญี่ปุ่น
จ. สหรัฐ จีน - โซเวียต คิวบา

42. หน่วยงานใดในองค์การสหประชาชาติที่มีหน้าที่แก้ไขปัญหามลพิษหรือวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อสันติภาพของโลก ก. สมัชชา ข. ศาลโลก ค. คณะมนตรีความมั่นคง ง. คณะมนตรีภาวะทรัสตี จ. เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ	45. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเพื่อนคอเลดियภาพของรัฐบาลทุกประเทศมากที่สุดคือข้อใด ก. ปัญหาการใช้เทคโนโลยี ข. ปัญหาศีลธรรมเสื่อมโทรม ค. ปัญหาปากท้องของประชาชน ง. ปัญหานักการเมืองขาดคุณธรรม จ. ปัญหานักการเมืองมีมากเกินไป
43. ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวขององค์การสหประชาชาติในปัจจุบันคืออย่างชัดเจนที่สุด ก. กรณีเวียดนามรุกรานกัมพูชา ข. กรณีญี่ปุ่นค้าขายกับจีนคอมมิวนิสต์ ค. กรณีโซเวียตรุกรานอัฟกานิสถาน ง. กรณีสหรัฐไม่ร่วมแข่งขันโอลิมปิก จ. ถูกข้อ ก. และ ค.	46. สาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาทรุดตัวลงในปัจจุบัน ก. ผลผลิตต่ำ ข. ภัยธรรมชาติ ค. ขาดแคลนเงินลงทุน ง. เงินเฟ้อและค่าครองชีพสูง จ. การขึ้นราคาน้ำมันของกลุ่มโอเปก
44. ประเทศใดที่เป็นสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ใช้สิทธิวีโตมติที่ประชุมบ่อยครั้งที่สุด ก. จีน ง. โซเวียต ข. สหรัฐ จ. ฝรั่งเศส ค. อังกฤษ	47. วิกฤติการณ์ทางการเมืองของโลกในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงการขยายอิทธิพลของโซเวียต ก. การรุกรานของอิหร่าน ข. การรุกรานของอินเดียน ค. การรุกรานของเวียดนาม ง. การรุกรานอัฟกานิสถาน จ. การเป็นพันธมิตรกับจีน

48. สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้กรรมกรสตรีคน
นัคหุยกงานคือข้อใด
- ก. นักการ เมืองบูยง
ข. ถูกแทรกแซงจากฝ่ายตรงข้าม
ค. รัฐบาลออนแอขาดประสิทธิภาพ
ง. เรียงรองคางจางและสวัสดิการ
จ. ความละโมภโลภมากของกรรมกร
49. ปัญหาในข้อใดที่แสดงให้เห็นถึงความ
อ่อนแอขององค์การสหประชาชาติ
ในปัจจุบัน
- ก. เวียดนามรุกรานกัมพูชา
ข. สหรัฐถอนฐานทัพออกจากไทย
ค. จีนทดลองระเบิดนิวเคลียร์
ง. โซเวียตเข้ายึดครองอัฟกานิสถาน
จ. ถูกทั้งข้อ ก. และ ง.
50. เพราะเหตุใดสถานการณ์ทางการเมือง
ของโลกทุกวันนี้จึงมีความตึงเครียดมาก
- ก. โลกขาดสันติ
ข. องค์การสหประชาชาติอ่อนแอ
ค. กลุ่มประเทศในโลกที่สามเป็นผู้น
กอบปัญหา
ง. ชาตินิยมอำนาจครอบงำระหว่างกัน
และกัน
จ. ชาตินิยมอำนาจต้องการทำสงคราม
ทำลายกัน
51. ค่านิยมที่สร้างปัญหาความตึงเครียด
ทางจิตใจให้แก่บุคคลในสังคมใดมากที่สุด
- ก. การยกย่องความมั่งคั่งร่ำรวย
ข. การรังเกียจงานที่ใช้แรงงาน
ค. การยกย่องผู้ได้รับการศึกษาสูง
ง. การยกย่องผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
จ. การยกย่องผู้ที่มีความสามารถใน
การทำงาน
52. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิต
ของคนในปัจจุบันใดที่สุด
- ก. ความประหยัดไม่ฟุ้งเฟ้อ
ข. ความมีเมตตาสงสารต่อเพื่อนมนุษย์
ค. ประชาชนสนใจในศาสนามากขึ้น
ง. ชีวิตที่เร่ร่อนอันเกิดจากการบีบคั้น
ทางเศรษฐกิจ
จ. ความซื่อสัตย์สุจริตและเห็นแก่
ประโยชน์ส่วนรวม
53. คนที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้
จะมีพฤติกรรมอย่างไร
- ก. โลกและชอบเอาเปรียบผู้อื่น
ข. คือนั่นเป็นตัวของตัวเอง
ค. ชอบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ
ง. ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ
ในสังคม
จ. ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน

54. สิ่งที่สามารถช่วยให้นมนุษย์ผ่อนคลายความ ความตึงเครียดทางจิตใจได้คือข้อใด ก. ความสำเร็จและความสมหวัง ข. เพื่อนร่วมงานที่ดี ค. ชีวิตในครอบครัว ง. ความร่ำรวย จ. สื่อมวลชน	58. เวียดนามต้องการ เขมร เพื่อประโยชน์ ในด้านใด ก. คมนาคม ข. เศรษฐกิจ ค. ป้องกันตนเอง ง. ขยายอาณาเขต จ. เปิดตลาดการค้า
55. สาเหตุที่ทำให้สังคมมนุษย์ในปัจจุบันมี ปัญหาความตึงเครียดทางจิตใจมากที่สุด ก. ภัยคุกคามจากต่างชาติ ข. สภาพการเมืองไม่มั่นคง ค. ขาดการพักผ่อนหย่อนใจ ง. ภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน จ. ความล้มเหลวในการทำงาน	59. ในภาวะของแพ่งอย่างนี้ นักเรียน ควรช่วยตัวเองอย่างไร ก. ดูหนังสือที่แทนหนังสือ ข. ปลุกฝึกสวนครัวกินเอง ค. กลับบ้านทานข้าวต้ม ง. กินข้าวกลางวันแทนมื้อ จ. หักเสื้อผ้าขนาดพอเหมาะกับ ร่างกาย
56. การแก้ไขให้นมนุษย์ผ่อนคลายความตึง เครียดทางจิตใจและการดำเนินชีวิต ได้อย่างเป็นสุข ควรใช้วิธีใด ก. ใช้ศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ข. ให้ทำงานหนัก ๆ อย่าให้มีเวลาว่าง ค. ส่งเสริมการจัดงานรื่นเริงให้มากขึ้น ง. พัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จ. ผ่อนปรนกฎหมายไม่ให้เคร่งครัด	60. การรักษาวัดชนบทดั้งเดิมไว้จำเป็น หรือไม่เพราะเหตุใด ก. จำเป็นเพราะเป็นสิ่งที่มีความ ข. จำเป็นเพราะเป็นสิ่งที่มีความนาน แล้ว ค. จำเป็นเพราะเป็นเอกลักษณ์ ของชาติ ง. ไม่จำเป็นเพราะเป็นสิ่งที่ล้าสมัย จ. ไม่จำเป็นเพราะเป็นการไม่พัฒนา
57. ปัญหาที่โลกปัจจุบันต้องเผชิญคืออะไร ก. ศาสนา ง. สิทธิมนุษยชน ข. เศรษฐกิจ จ. การแสวงหา ค. วัฒนธรรม ฉ. อำนาจ	

แบบสอบถามวัดเจตตคีตมุนีภาคการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียน โดยจะมีพฤติกรรมให้นักเรียนอ่านดูก่อน เมื่อนักเรียนอ่านแล้ว ให้พิจารณาว่าพฤติกรรมนี้ ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนอย่างไร คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือ ผิด เพราะความเชื่อของแต่ละคนไม่เหมือนกัน สิ่งสำคัญคือขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับ สภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ไม่ต้องการทราบว่า ใครคือผู้ตอบ คำตอบของนักเรียนจึงไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อตัวนักเรียน หรือทำให้ตัวนักเรียนน้อยค่าในสายตาของผู้ใดทั้งสิ้น ฉะนั้นขอให้นักเรียนสบายใจในการตอบ ผลการประเมินนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางวิชาการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย

3. วิธีตอบแบบสอบถาม กระทำดังนี้ ให้นักเรียนอ่านข้อความ คำพูด หรือวิธีการ ประพฤติปฏิบัติ ของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งมีทั้งหมด 5 ระดับคือ เห็นด้วย อย่างมาก เห็นด้วย รู้สึกกำลังกัน (กลาง ๆ) ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างมาก กังวลอย่างมากต่อไป

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกกำลังกัน (กลาง ๆ)	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
1. โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีนิสัย ที่ชอบร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	✓				
2. เมื่อมีการประชุมหรือจ กิจกรรมในโรงเรียน "ฉลาด" จะเข้า ร่วมด้วยทุกครั้ง				✓	

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกอึดอัด (กลางๆ)	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
1. เมื่อนักเรียนได้รับมอบ หมายงานชิ้นใดแล้วนักเรียนทำไม่ สำเร็จ นักเรียนมักจะวิตกกังวล ใจมาก					
2. เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ในสังคม คนที่ได้รับเงินเดือนมากควร ทำงานมาก และคนที่ได้รับเงินเดือน น้อยควรทำงานน้อย					
3. เพื่อรักษาสัมพันธ์ไมตรีและ มารยาทอันดีงาม เราไม่ควรวิพากษ์ วิจารณ์หรือโต้แย้งผู้อื่นในที่ประชุม ไม่ ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม					
4. เมื่อมีใครทำให้ "เกชา" เจ็บใจ เราจะโต้ตอบให้สาสมทันที นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของ "เกชา" หรือไม่					
5. การนำแนวความคิดใหม่ มาใช้ในสังคมไทย ย่อมขัดกับวัฒนธรรม และแบบแผนการดำเนินชีวิตของคนไทย					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกอึดอัด (กลางๆ)	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
6. คนเราจะได้อ่านจ วาทย์ยอมขึ้นอยู่กับ "กรรมเก่า" หรือ "ดวง" ของแต่ละบุคคล					
✓ 7. การออกเสียงเดือกตั้งไม่ ค่อยจะมีความสำคัญมากนัก ถ้าเรา ทราบว่าคนที่เราเลือกไม่มีโอกาสชนะ					
8. เราไม่ควรให้มีสิทธิเสมอ ภาคแก่คนทุกคนเพราะคนเราเกิดมา ไม่เท่ากัน					
9. บางคนมักกล่าวเสมอว่า ในสังคมปัจจุบันนี้ คนหัวดีมักจะไม่ได้ ดี แต่คนหัวซุกกลับได้ดี นักเรียนเห็น ด้วยหรือไม่					
10. ถ้าท่านไม่ระวังตัว คน อื่นจะฉวยโอกาสจากท่าน					
✓ 11. เราไม่ควรยินยอมให้คน ใดคนหนึ่งพูดในที่ประชุม หากเห็นว่า การพูดหรือการอภิปรายนั้นไม่ตรงกับ จุดหมายที่วางเอาไว้					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกอึดอัด (กลางๆ)	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
12. ในการทำงานกับคนหลาย คนทำให้งานชักช้า และเกิดการเอา รักเอาเปรียบซึ่งกันและกัน					
13. ในการร่วมประชุม หรือ ร่วมกิจกรรมใด ๆ ในโรงเรียน "จิระ" มักจะถือกำเนิดที่ว่า "พูดไปสองไพเบี้ย นิงเสียว่าสิบทอง" นักเรียนเห็นด้วย กับ "จิระ" เพียงใด					
14. เมื่อนักเรียนทำอะไรผิด แล้วมักไม่กล้ารับผิด เพราะกลัวการ ลงโทษ					
15. โดยปกติเรามักไม่กล้ารับ ผิด และหาทางหลีกเลี่ยงเพื่อให้คนพ้น ผิดอยู่เสมอ					
16. โดยทั่วไปคนเรานั้นต้อง การให้คนอื่นขอสัตย์ต่อตนเอง แต่คน เองมักไม่ขอสัตย์ต่อคนอื่น					
17. การกำหนดระเบียบวินัย ในสังคมมากเกินไป นับว่าเป็นอุปสรรค ในการพัฒนาสังคมระบอบประชาธิปไตย					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกกังวล (กลางๆ)	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
18. ชีวิตและอนาคตของคนยอม เป็นไปตามพรหมลิขิตและบุญกรรมที่ สร้างไว้แต่ปางก่อน					
19. โดยปกติเราชอบวิจารณ์ ผลงานของผู้อื่นมากกว่าผลงานของ ตนเอง					
20. ถ้ารู้สึกว่ายโรงเรียนของ นักเรียนไม่ยอมรับฟังคำเรียกร้องและ ความต้องการที่ขอบข่ายเหตุผลของคณะ นักเรียนเสียเลย นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ที่จะทำการสไตรค์หรือประท้วงเพื่อ เปลี่ยนค่าที่ของโรงเรียน					
21. แม้ว่าจะมีความตั้งใจอย่าง ไรก็ตามคนเราก็ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของ คนอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนเท่าที่ควร					
22. การเดินขบวนหรือสไตรค์ เป็นแนวทางที่จะแก้ปัญหาในสังคมไทย ได้เป็นอย่างดี					
23. ระบบเจ้าคนนายคนยัง เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และ บุคลิกภาพของคนไทย					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกอึดอัด (กลาง ๆ)	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
24. บางคนกล่าวว่า "การประชุมปรึกษากับคนหลายคนนั้น จะทำให้งานชักช้าเสียเวลาและเป็นหนทางไปสู่การทะเลาะวิวาท" นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่					
25. หลายคนกล่าวว่า "การเมืองเป็นเรื่องสกปรก จึงไหวชิงพริบคนที่ต้องการความบริสุทธิ์ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมือง" นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่					
26. เป็นการยากที่จะปลูกฝังคนไทยให้มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทางการเมือง เพราะประเพณีและประวัติดั้งเดิมเป็นมาของระบบการเมืองไม่ได้ส่งเสริมการกระทำดังกล่าวเลย					
27. บางทีการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานของรัฐบาลหรือบุคคลผู้คุกคามทางการเมือง การบริหาร อาจนำอันตรายมาสู่ตนเองได้					

พฤติกรรม	เห็นด้วย อย่างมาก	เห็นด้วย	รู้สึกอึดอัด (กลาง ๆ)	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างมาก
28. เมื่อมีการประชุมหรือจัดกิจกรรมในโรงเรียน "ฉลาก" จะเข้าร่วมทุกครั้งนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่					
29. เมื่อ "มยุ" ได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไรก็ตาม เขาจะทำงานจนเสร็จไม่ว่าจะมีอะไรมาขัดขวาง					
30. "ประสิทธิ์" ทำนิกระเบียบหรือทำของส่วนรวมเสียหาย เขาจะพยายามหลบหลีกครูเสมอ					
31. ถึงเวลาเข้าห้องเรียนแล้วเพื่อนชวนไปขู่ว่า "คาริกา" จะไปช่วยทุกครั้งนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่					
32. ในการทำการบ้านทุกครั้ง "สุนันทา" จะทำด้วยตนเองโดยไม่ลอกเพื่อน ๆ นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของ "สุนันทา" หรือไม่					

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจตอบแบบสอบถามด้วยใจจริง

ไพโรจน์ คารามา

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอน
แบบซินทิเคตกับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

บทคัดย่อ
ของ
ไพโรจน์ การามาศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2524

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
เจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา
โดยวิธีสอนแบบซินทิเคท กับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา
อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 60 คน
แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน นักเรียนกลุ่มทดลองเรียนโดย
วิธีสอนแบบซินทิเคท นักเรียนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521
ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 22 คาบ คาบละ 50 นาที เท่ากัน และใช้เนื้อหาที่ใช้ใน
การทดลองเหมือนกัน ดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized
Control-Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ความเชื่อมั่น .8833) และ
แบบสอบถามวัดเจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตย (ความเชื่อมั่น .9332) วิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้ $t - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อบุคลิภาพประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

A COMPARATIVE STUDY OF ACADEMIC ACHIEVEMENT AND ATTITUDES TOWARDS
DEMOCRATIC PERSONALITY OF MATTAYOM SUKSA THREE STUDENTS
IN SOCIAL STUDIES BY SYNDICATE METHOD
AND THE 1978 CURRICULUM METHOD

AN ABSTRACT

BY

PAIROJ DARAMAS

Presented ~~in~~ partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1981

The purpose of this study were to compare the academic achievement and attitudes towards democratic personality of Mattayom Suksa Three students in social studies by syndicate method and the 1978 curriculum method.

The subjects were 60 Mattayom Suksa Three students in Songpeenongwittaya School, Songpeenong District, Suphanburi, during the first semester of the 1981 academic year. Thirty students were randomly selected as an experimental group and the others as a control group. The syndicate method was given to the experimental group and the 1978 curriculum method was used in the control group. Each group took 22 periods (1 period = 50 minutes) for studying the same content. The research design of this experiment was the Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design. At the end of the experiment, a social studies achievement test (reliability = .8833 and the inventory checklist on attitudes towards democratic personality (reliability = .9332) constructed by the researcher were given to both groups. The t-test was used for the data analysis.

The findings were that the social studies achievement of the experimental group and control group were not significantly different at the .05 level. The attitudes towards democratic personality of the experimented group and the control group significantly at the .05 level.